БАРЫ ДА УЬЛКЕЛЕНИ ПРОЛЕТАРЛАРЫ, БИРЛЕШИГИЗ!

ЛЕНИН ЁЛУ

1918-нчи йылны апрель айындан башлап чыгъарыла

СОНГУГЮН
21
АПРЕЛЬ
1990
№ 48 (10534)
Багъасы 3 кепек

КПСС-ни ОБКОМУНУ, ДАГЪЫСТАН АССР-ни ОЬР СОВЕТИНИ ВА МИНИСТРЛЕР СОВЕТИНИ ОРГАНЫ
ОРГАН ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ДАГЕСТАНСКОЙ АССР

ЛЕНИНСКИЙ ПУТЬ

ТАНГАЛА УЛЛУ ВОЖДЬ ТУВГЪАН ГЮННЮ БЮТЮНДЮНЬЯ БЕЛГИЛЕЙ

1990-нчы йылны 1 Майына КПСС-ни ЦК-сыны ЧАКЪЫРЫВЛАРЫ

1. Яшасын 1 Май — загъматчыланы халкъара юрек бирлигини гюню! Бары да уьлкелени пролетарлары, бирлешигиз!

2. Совет адамлар! Инсанлыкъ, демократ социализмни яратмакъ учунгъу къастланы бирлешдирейик!

3. Коммунистлер! КПСС-ни авангард ролюн мекенли ишлеригиз булан токъташдырыгъыз!

Партия сыдраларын принципли кюрчюде сыкълашдырмакъ учун ябушугъуз!

4. Совет Союзну ватандашлары! Правовой социалист пачалыгъын яратывда актив кюйде ортакъчылыкъ этигиз!

5. Халкъ депутатлары! Загъматчыланы пайдаларына намуслу ва жаваплы кюйде къуллукъ этигиз!

6. Ватандашлар! Уьлкедеги гьалны ёрукълашдырывгъа байлавлу СССР-ни Президентини къастларын якълайыкъ!

Бары да сав янгыртып къурувчу гючлени сыкълашдырыв — демократ процесслени гери къайтмаслыгъыны инамлыгъы!

7. СССР-ни загъматчылары! Бизин яшав гьалыбызны яхшылашдырывну кюрчюсю терен экономика реформаны чалтлашдырайыкъ!

8. Советлени Уьлкесини ишчилери! Коммунистлени партиясы сизин англавлугъугъузгъа ва къурумлулугъугъузгъа, янгыртып къурувну ишине берилгенлигигизге умут эте!

9. Юрт загъматчылары! Топуракъны гьакъындагъы Законну яшавгъа чыгъарыгъыз! Сурсат масъаланы чечив, гьар агьлюню парахат яшаву сизин сабанчы загъматыгъыздан гьасил болажакъ!

10. Илмуну, техниканы ва культураны чалышывчулары! Сизин гьакъылыгъыз ва ругь гьаракатыгъыз янгыртып къурувгъа оьтесиз бек тарыкълы!

11. Кооперативлени къуллукъчулары! Социалист экономиканы оьсдюрюwге, халкъны маллар ва къуллукълар булан таъмин этивге оьзюгюзню къошумугъузну артдырыгъыз!

12. Уланлар ва къызлар! Загъматда актив кюйде ортакъчылыкъ этигиз, билимлеге ес болугъуз, пачалыкъны ишин юрютювге уьйренигиз! Ватанны гележеги сизин къолугъузда!

13. Совет къатынлар! Совет жамиятны янгыртывда актив кюйде ортакъчылыкъ этигиз!

Къатты лайыкълы сменаны оьсдюрюгюз!

14. СССР-ни ватандашлары! Совет федерацияны кюрчюден тюрлендирив ва мугькамлашдырыв — уьлкени бары да халкъларын чечеклендиривге элтеген шагьра ёл! Миллетчилик ва сепаратист гючлеге — къатты кюйде «болмас».

15. 1941 — 1945-нчи йылларда Уллу Ватан давда Ватанны эркинлигин ва харлысызлыгъын якълагъан совет халкъгъа гьюрмет ва макътав!

Давну ва загъматны ветеранларына, макътавлу Савутлу Гючлеге 1 Майы булан гьакъ юрекден къутлавлар!

16. Социальный прогресс, демократия ва бютюн дюньяда загъматчыланы ихтиярлары учун ябушувчулар булан юрекден бирчебиз!

17. Коммунист ва ишчи партиялагъа, тыш пачалыкъланы бары да демократ гючлерине 1 Май салам!

18. Дюньяны халкълары! Инсанланы умуми масъалаларын чечмек, адамны эркинлигин ва менлигин якъламакъ учунгъу къастланы артдырайыкъ!

Умуми адамлыкъ байлыкълар уьст болсун!

Яшасын парахатлыкъ, дюньяны бары да халкъларыны инамлыгъы ва бирге иш гёрюwю!

В. И. Ленин Кремлде оьзю ишлейген кабинетде. Москва. 4-нчю октябрь 1922-нчи йыл.

ТАСС-ны фотохроникасы.

ЛЕНИН

Ярыкъ берип ярлыланы ёлуна,
Балгъам болуп юрекдеги ярагъа,
Къалакъайын къысып алып къолуна,
Ленин деген атай чыгъа арагъа.

Тайышмайлы гьар айтагъан сёзюнден,
Мурат булан къурма яшав парахат,
Ону жавлы къысыкъ эки гёзюнден,
Къутгъарылма болмай эди гьеч бир зат.

Гёре эди, алгъа къарап нени де,
Эслей эди яхшы булан яманны,
Гёре болгъан буса ярай нени де,
Тувма тарыкъ уланыдай заманны.

Насип огъар табулмагъан тынчлыкъда,
Магърюм къалгъан леззетлени кёбюнден.
Къыйнайгъанда душманлар да, ачлыкъ да,
Шоланы да гелип болгъан эбинден.

Якъламагъан ялгъанчыны яныи да,
Яревкеге дос тюгюлю мекенли.

Жанаварлыкъ ёкъгъа гёре къанында,
Жыйынмакълыкъ билмегев не экенин.

Дагъыстанлар къонакъ болгъан заманда,
Шекеринден бир тюорню сайлагъан,
Оьзюне хас хасият булан гьаман да
Аслам янын етимлеге пайлагъан.

Аямайлы гьакъылын да, гючюн де,
Абатлангъан инсанлыкъны тёрюне,
Кюленеген кюлкюсюню ичинде
Тагалыкъны аламаты гёрюне.

Таза болгъан савлай ону яшаву,
Гьалал болгъан Ватанына, элине.
Бу гьалиги заманларда пуршавлу
Бизге Ленин тарыкълыгъы билине.

Ону ёлун тангламакълыкъ, билмеклик
Лап да сыйлы борчубуздур бугюнгю.
Топуракъгъа шолай инсан гелмеклик
Бизин учун уллу насип тюгюлмю?!

М.-А. АДИЛХАНОВ.

МОСКВАДА ШАТЛЫКЪ ЖЫЙЫН

Янгыртып къурув Владимир Ильич Ленинни — Октябрни вождун, Коммунист партияны ва Совет пачалыкъны кюрчюсюн салывчусун — бизге дагъы да бек ювукъ этди. Терен ленинчи ишиг булан биз тюрлендивлени барышын тергейбиз. Оьлчелек ленинчи сатырлары уьстюнлюклени де, янгылышланы да тюз кюйде къыйматламагъа, революцияны дагъы да уьатмакъ учун [illegible] сизин уьйрете.

20-нчы апрелде Москвада, СССР Союзуну Уллу театрында, В. И. Ленин тувгъан гюнден берли 120 йыл битегенликге багъышлангъан шатлыкъ жыйын оьтгерилген. Тахшагьарны ва Подмосковьени загъмат коллективлерини, партия, совет ва жамият къурумланы вакиллери, халкъ депутатлары, илмуну ва культураны чалышывчулары, Совет Савутлу Гючлерини воинлери, ленинчи партияны ветеранлары [illegible] тыш уьлкели дипломатлар, къонакълар да бар.

КПСС-ни МГК-сыны биринчи секретары, КПСС-ни ЦК-сыны Россия бюросуну члени Ю. А. Прокофьев шатлыкъ жыйынны ачгъан.

Совет Союзну Гимни согъула.

СССР-ни Президенти, КПСС-ни ЦК-сыны Генеральный секретары М. С. Горбачёвну «Ленинни гьакъында сёз» деген докладны на уллу тергевлюлюк булан тынглангъан.

Шатлыкъ жыйынны ортакъчылары «Интернационалны» ругьланыв булан йырлайлар.

Сонг уллу байрам концерти болгъан. (ТАСС).

ЮБИЛЕЙГЕ БАГЪЫШЛАНГЪАН

Тюнегюн Магьачкъалада, КПСС-ни обкомуну актовый залында, Владимир Ильич Ленин тувгъанлы 120 йыл битегенликге багъышланып, шагьарны загъматчыларыны вакиллерини шатлыкъ жыйыны болду.

Жыйында дюнья пролетарилатыны вождуну, Совет гьакимлигин ва Коммунист партияны къурувчу Владимир Ильич Ленинни гьакъында КПСС-ни Дагъыстан обкомуну биринчи секретары ёлдаш М. Гь. Алиев доклад этди.

ЯЗБАШ—90

КЪЫШЛАВНУ КЪЫЙЫНЛЫ НАТИЖАЛАРЫ

ГЬАЙВАНЧЫЛЫКЪДАГЪЫ ГЬАЛНЫ ГЕЗДЕН ГЕЧИРЕБИЗ

Къышлав нечик оьтгендиги гьайванчылыкъ продукталаны къадарына, гьайванланы гьалына гёз къаратгъандокъ билине. Бу йыл буса шо тизив оьтдю деп айтып болмайбыз. Неге десегиз, эт, сют, май рази къалырдай даражада тюгюл.

Неге?

Тюзю, гьар йыл [illegible] ... да гётерилип гетме бола. Амма жамият гьайванчылыкъдагъы бары да чараланы инамлы кюрчюге салма къаст къылагъанлыкъ буса адамшавлу эс... чы, гьайванланы санавун артдырмагъа тюгюл, буссагьат барларын аман сакълама ча... къа алывну гьалы да яхшы тюгюл. Шо да къушланы аман сакълавну, санавун артды... сатмагъа гьайванлары ёкъму дагъы? Бар чы бар, тек арыкъ: тёбен къыймат булан сатса, хозяйствогъа гелеген харжны гёз алгъа тутулгъан ... мивю булан англатмагъа бола. Амма къурумлу чалышагъан ерлерде гьар сыйырдан савулагъан сютню къадарын артдырмакъ булан да гьайванчылыкъ продукталаны къадарын гётермеге бажара, гьайвансыз ишлейген коллективлер буса гьайванларыны санаву артгъанда да олардан алына...

Бугюн—Коммунист субботникни гюню

Гёнгюллю загъмат

В. И. Ленин тувгъанлы 120 йыл битегенликни гьюрметине коммунист субботникни оьтгермекни гьакъындагъы загъмат коллективлени сипечилигин якълап, Дагъыстан ... къурулуш бирлешивюню проект, ремонт ва къурулуш ...

Янгыртып къурув Владимир Ильич Ленинни — Октябрни вождун. Коммунист партияны ва Совет начальлыкъны кюрчюсюн салывчусун — бизге дагъы да бек ювукъ этди. Терен ленинчи пикри булан биз тюрлениплени барышын тергейбиз. Оьлмежек ленинчи сатырлары уьстюнлюклени де, янгылышланы да тюз бюйде къыйматламагъа, революцияны дагъы да узатмакъ учун [illegible] дарслар алмагъа бизин уьйрете.

29-нчу апрелде Москвада, СФСР Союзуну Уллу театрында, В. И. Ленин тувгъан гюнден берли 120 йыл битегенликге багъышлангъан шатлыкъ жыйын оьтгерилген. Тахшагьарны ва Подмосковьени загъмат коллективлерини, партия, совет ва жамият къурумланы вакиллери, халкъ депутатлары, илмуну ва культураны чалышывчулары, Совет Савутлу Гючлерини [illegible], ленинчи партияны ветеранлары мунда жыйылгъан. Тыш уьлкели дипломатлар, къонакълар да бар.

[illegible] члени Ю. А. Прокофьев шатлыкъ жыйынны ачгъан.

Совет Союзну Гимни согъула.

СССР-ни Президенти, КПСС-ни ЦК-сыны Генеральный секретары М. С. Горбачёвну «Ленинни гьакъында сёз» деген доклады на уллу тергевлюлюк булан тынглангъан.

Шатлыкъ жыйынны ортакъчылары «Интернационалны» [illegible] булан йырлайлар.

Сонг уллу байрам концерти болгъан. (ТАСС).

БАГЪЫШЛАНГЪАН

Тюнегюн Магьачкъалада, КПСС-ни обкомуну актовый залында, Владимир Ильич Ленин тувгъанлы 120 йыл битегенликге багъышланып, шагьарны загъматчыларыны ва [illegible]киллерини шатлыкъ жыйыны болду.

Жыйында дюнья пролетариатыны вожду, Совет гьакимлигин ва Коммунист партияны къурувчу Владимир Ильич Ленинни гьакъында КПСС-ни Дагъыстан обкомуну биринчи секретары ёлдаш М. Гь. Алиев доклад этди.

[illegible]
Мурат булан къурма яшав парахат.
Ону жанлы къысыкъ эки гёзюнден,
Къутгъарылма болмай эди гьеч бир зат.

Гёре эди, алгъа къарап нени де,
Эслей эди яхшы булан яманны.
Гёре болгъан буса ярай нени де,
Тувма тарыкъ уланыдай заманны.

Насип огъар табулмагъан тынчлыкъда,
Магьрюм къалгъан леззетлени кёбюнден.
Къыйнайгъанда душманлар да, ачлыкъ да,
Шоланы да гелип болгъан эбинден.

Якъламагъан ялгъанчыны янын да,
Яревкеге дос тюгюлю мекенли.

Оьзюне хас хасият булан гьаман да
Аслам яны етимлеге байлагъан.

Аямайлы гьакъылын да, гючюн де,
Абатлангъан инсанлыкъны тёрюне,
Кюленеген кюлкюсюню ичинде
Тагалыкъны аламаты гёрюне.

Таза болгъан саклай ону яшаву,
Гьалал болгъан Ватанына, элине,
Бу гьалиги заманларда [illegible]
Бизге Ленин тарыкълыгъы билине.

Ону ёлун [illegible],
[illegible]
[illegible]
Бизин учун уллу насип тюгюлмю?!

М.-А. АДИЛХАНОВ.

ЯЗБАШ—90

КЪЫШЛАВНУ КЪЫЙЫНЛЫ НАТИЖАЛАРЫ

ГЬАЙВАНЧЫЛЫКЪДАГЪЫ ГЬАЛНЫ ГЕЗДЕН ГЕЧИРЕБИЗ

Къышлав нечик оьтгендиги гьайванчылыкъ продукталаны къадарына, гьайванланы гьалына гёз къаратгъандокъ билине. Бу йыл буса шо тизив оьтдю деп айтып болмайбыз. Неге десегиз, эт, сют, май разн къалырдай даражада тюгюл.

Неге?

Тюзю, гьар йыл дегенлей, биз шо суалны такрарлайбыз, гьакъ мисаллагъа кюрчюлендирип жавап да къайтарабыз. Бир-бир гезиклерде чи къатты чаралар да белгилейбиз. Тек не хайыр, ишлер шону булан дазуланып къала. Яхшы ишлейген коллективлер сонг да яхшы ишлей, осал ишлейген коллективлер сонг да осал ишлей. «Чакъны онгайсыз гьава шартлары зараллы таъсир этмесе», отлавлукълар да, биченликлер де, ем оьсюмлюклер чачылгъан майданлар да яман тюшюм бермей. Шону булан байлавлу гьайванланы санаву да, олардан алынагъан продукталаны къадары да гётерилип гетме бола. Амма жамият гьайванчылыкъдагъы бары да чараланы инамлы кюрчюге салма къаст къылагъанлыкъ буса адамшавлу эслеммей.

Шо зат гетген йыл да эс этилди, бу йылны оьтген вакътисинде де такрарланды. Ачыкълашдырып айтгъанда, бу йылны биринчи кварталында республиканы колхозларыны, совхозларыны, юрт хозяйство предприятиелерини фермаларында гьайванланы санаву 10 мингден де артыкъ, къойланы-эчкилени жамы 30 мингден де кёп кемиген. Себеби — бир-бир коллективлер жамият гьайванланы умуми санавун артдырмагъа герек деген талапны тергевсюз къоювун, бир-бир гезиклерде буса туврадан-туврa инкар этивюн узата. Бир-бир хозяйстволаны чы, гьайванланы санавун артдырмагъа тюгюл, буссагьат барларын аман сакъалама чакъы да шартлары ёкъ.

Бу ерде, озокъда, ем базаны осаллыгъын да гьисапгъа алмай къоймагъа бажарылмай. Бары да зат шондан башлана десек де ялгъан болмасбыз. Республиканы айры-айры районларыны, хозяйстволарыны гьайванлары, маллары къышдан арыкълапып, ажизленип, гьаран чыкъды. Шолай гьайванлардан не продукталар алынажакъ дагъы? Алынгъан продукталар да тийишли даражасында болмажагъы ачыкъ.

Мисаллар да шону ташдыдыра. Бу йылны оьтген вакътисини ичинде эт болдурув 2915 тоннагъа, сют савув 1600 тоннагъа кемиген. Йымырткъа алывну гьалы да яхшы тюгюл. Шо да къушланы аман сакълавну, санавун артдырывну барышы къурумлу тюгюл экенлик булан байлавлу.

Эт учун гьайванлар тапшурув Къызылюрт, Ногъай, Сулейман Стальск, Новолак, Хив, Гергебил, Гумбет, Курах, Рутул, Совет, Унцукул районланы хозяйстволарында айрокъда осал бара. Демек, шо районлар гетген йылны биринчи кварталыны гьасиллери булан тенглешдиргенде бу йыл 50 — 60 процент эт пачалыкъгъа аз сатгъан. Цунта районну хозяйстволары пачалыкъгъа сатып берген этни къадары 27 процентге гьаран етише. Уьстевюне, сан яны да макътардай тюгюл.

Неге? Оланы пачалыкъгъа сатмагъа гьайванлары ёкъму дагъы? Бар чы бар, тек арыкъ: тёбен къыймат булан сатса, хозяйствогъа гелеген харжны гёз алгъа тутулгъан гесими кемий; сатмаса, белгиленген планы толмай. Муна шолай вакътиде олар, плангъа къолларын да силлеп, сатмай токътай. Шону учун хозяйстволаны башчыларын, специалистлерин жавапгъа тартагъан гиши де болмай.

Ахырда буса республиканы шагьарларында, ишчи посёлокларында яшайгъанлагъа эт етишмей. Ядa шо продукта адамлагъа етишмесе де яраймы?

Бу ерде: «Сют, ювурт да етишмей чи», — деген пикру тувулунма ярай. Тюз, акъ-къатыкълар да аз. Шо кемчиликни ахтигин жамият гьайванланы умуми санавуну кемивю булан англатмагъа бола. Амма къурумлу чалышагъан ерлерде гьар сыйырдан савулагъан сютню къадарын артдырмакъ булан да гьайванчылыкъ продукталаны къадарын гётермеге бажара, гьайсыз ишлейген коллективлер буса гьайванларыны санаву артгъанда да олардан алынагъан продукталаны кемите.

Гьайванчылыкъ продукталаны умуми къадары гьар гьайванны продукталылыгъындан гьасил болагъаны ачыкъ. Республикада буса бу йылны оьтген заманыны ичинде гьар сыйырдан савулгъан сют гетген йылны шу заманындагъысындан эсе 10 килогъа кемиген. Агул, Цунта районланы хозяйстволарында буса бу йылны биринчи кварталында гьар сыйырдан савулгъан сют 162 — 161 килодан оьтмей.

Булай айланышда, озокъда, халкъланы гьайванчылыкъ продукталар булан таъмин этмеге боламы?

ЮРТ ХОЗЯЙСТВО БЁЛЮК.

ТАМАМЛАНГЪАН

Хасавюрт районда «Октябрни 20 йыллыгъы» деген совхозну авлакъларында язбашгъы ишлер къызгъынлашып тербей. Хозяйствону 300 гектардагъы люцерналыкъларын Абдулнасир Салаватов ижарагъа алгъан. Ол башчылыкъ этеген звено, кёп йыллыкъ отланы азыкъландырып, арты булан сугъарывгъа гиришди. Ижарачылардан Акъай Оразакъаев, Залимхан Якавов, Сайдулла Гьажимуратов ёлдашлар айрокъда бек белсенип ишлей.

Инг де агьамиятлы зат — коллективни членлери бары да бир йимик къаст къылып загъмат тёге. Олар шолай биригип чалышмакъны натижасында люцерналыкъларын къысгъа болжалны ичинде сугъарып битди.

Д. ИРБАЙХАНОВ.

БАРЫШГЪА БАГЬАНА ЁКЪ

Бабаюрт районда «Коммунизм» колхозну сют комплексинде болдурулагъан гьайванчылыкъ продукталаны къадары артып тербей. Герменчикли гьайванчылар, Бютюнсоюз социалист ярышгъа къошулуп, он экинчи бешйыллыкъны ахырынчы йылыны планларын болжалдан алда тамамлама умут эте.

Шо къайратлы гьаракатда колхозну Агьмат Жамуев башчылыкъ этеген гьайванчылыкъ звеносуну натижалары айрокъда гёрмекли. Звено алдынлы ижара подрядгъа гёчюп чалыша. Ижараны кёмеги булан сынавлу коллектив сют болдурувну къадарын артдырып юрюй. Янгыз уьч айны ичинде звено пачалыкъгъа 150 тонна сют сатгъан. Шо буса гёз алгъа тутулгъан пландан хыйлы артыкъ.

Кёп сют савмакъ учунгъу ярышда ДАССР-ни халкъ депутаты Маккахан Кукуева, Салев Закуев, Марзият Девлетбиева айрыча гьаракатчылыкъ гёрсете.

Колхоздагъы сют савувну барышы, хозяйство йылгъа алгъан борчларын уьстюнлю кюйде яшавгъа чыгъаражагъына инамлыкъ бере.

Б. ЗАКУЕВ.

ДАИМ АЛДА ЮРЮЙГЕН АЙШАТ

Буйнакск районда «Эрпели» совхозну алдынлы савунчусу Айшат Къапурова оьзюню яшав къысматын гьайванчылыкъ тармакъ булан байлагъан. Ол, танглагъан касбусуна гьасиретлик булан янаша ва шо саялы сыйырлагъа къуллукъ этивню бары да сырларына тюшюнген. Ону загъмат натижалары да йылдан-йыл къолай бола баргъанына тамаша болма тюшмей.

Айшат савунчуланы арасындагъы ярышда даим алда юрюй, иш ёлдашларына уьлгю гёрсетип чалыша. Ол 1988-нчи йыл оьзюне бегетилген сыйырланы гьарисинден 2550 килограм сют савуп, савлай районда да танывлу болгъан. Артындагъы йыл да Айшат иш ёлдашы Иманат Алиева булан ярышгъа чыгъып алдынлыкъны къазанма болгъан.

Айшат ишлейген 1 номерли тувар ферманы заведующийи Сайпутдин Дадабеков алдынлы савунчуланы гьакъында лакъыр чыкъгъанда, инг башлап Айшатны атын эсгере. Айшатны агьлюсю уллу буса да, ол оьзюню борчларын намусу булан кютегенден къайры, жагьил савунчулагъа да насигьатлар бере, олагъа савунчуну къыйын касбусуна тез тюшюнме кёмек эте.

Бу йыл да Айшат Къапурова кёп сют савмакъ учунгъу гьаракатда ёлдашларына уьлгю гёрсетип юрюй.

К. ПАХРУТДИНОВ.

ЯЗЛЫКЪЛАР ЧАЧЫЛА

Хасавюрт районда «Къазмаавул» колхозну гюзлюклери хыйлы ерни бийлеген. Гьали авлакъчылар шолагъа тырнавуч тарта. Шону булан янаша язлыкъланы чачывну да юрюте. Йылны башында белгиленген планга гёре мунда 10 гектаргъа ем чита, 45 гектаргъа кёп йыллыкъ отланы урлукълары чачылып битген.

Чачывда механизатор Камил Бакъиев, ону иш ёлдашы Шамил айрокъда яхшы гьаракатчылыкъ гёрсете. Ургъалагъа тырнавуч тартывда буса Девлетгерей Мурзаев, Абдулбасир Баймурадов яхшы ишлей. Оланы гьариси гюнде эки нормагъа ювукъ ишни кюте.

А. ВАГЬАБОВ.

Бугюн—Коммунист субботникни гюню

Гёнгюллю загъмат

В. И. Ленин тувгъанлы 120 йыл битегенликни гьюрметине коммунист субботникни оьтгермекни гьакъындагъы загъмат коллективлени сипатчилигин якълап, Дагъыстан ёл къурулуш бирлешивюню проект, ремонт ва къурулуш къурумлары мекенли чаралар белгилеген. Къурулуш управлениени А. Попроцкий, Къазбек ёл участкасыны М. Алиев, Магьачкъала ёл къурулуш управлениени М. Жамалов башчылыкъ этеген бригадаларыны коллективлери коммунист субботникни гюнюнде сменалыкъ нормаларын бир къабат ярым этип толтурмагъа борч алгъан. Тарумов районну ёл къурулуш управлениесини машинисти В. Ковалёв, Магьачкъала ёл къурулуш управлениени бульдозеристи Ж. Омаров ва шолай кёп оьзгелери эконом этилинген ягъарлыкъны гьисабына ишлей.

Гёнгюллю загъматны гюнюнде 1 мингден де артыкъ адам ортакъчылыкъ эте. Олар къазангъан акъча хас фондгъа берилежек.

Т. САВЗИХАНОВ,
«Дагавтодорну» инженери.

Бешйыллыкъны фондуна

Хасавюртдагъы ремонт-механика заводну коллективи ленинчи субботникни гюнюн яхшы гьазирлик булан башлай. Мунда къурулгъан хас штаб бары да этилинме герекли ишлени белгилеген, шону учун тарыкълы болагъан бары да затланы онгаргъан.

Коммунист субботникни гюнюнде 195 адам ортакъчылыкъ эте. Олар аслу гьалда оьзлер ишлейген участкаларында чалыша. Орта гьисапда олар 8 минг манатны къадарында продукция чыгъармагъа хыял эте. Шо буса алдын завод гюнде чыгъарагъан продукциядан хыйлы артыкъ. 500 манатны къадарында халкъ кёп къоллайгъан маллар чыгъарылажакъ.

Заводну коллективи субботникни гюнюнде къазангъан акъчасын бешйыллыкъны фондуна бермеге токъташгъан.

В. ГЕРЕЕВ.

Толу гьазирлик булан

Гёнгюллю загъматны гюнюнде Бабаюртдагъы 6 номерли машинлешдирилген колоннаны коллективини членлери къайратлы кюйде загъмат тёге. Мунда шо гюнге алданокъ гьазирлик гёрюлген. Коллективде къурулгъан хас комитет бары да этилинме герекли ишлени планларын белгилеген.

Мунда субботникни гюнюнде 380 адам ортакъчылыкъ эте.

Коллектив субботникни гюнюнде 2,5 минг манатны къадарында иш этмеге, шо акъчаны бешйыллыкъны фондуна йибермеге токъташгъан.

В. ГОРЮНОВ.

ДАССР-ни ХАЛКЪ ДЕПУТАТЛАРЫНЫ ТЕРГЕВЮНЕ

ДАССР-ни халкъ депутатларыны Биринчи съездине гелеген Дагъыстан АССР-ни халкъ депутатларын регистрация этив 1990-нчу йыл 21-нчи, 22-нчи ва 23-нчю апрелде эртен сагьат 9-дан ахшам сагьат 6-гъа ерли Дагъыстан АССР-ни Оьр Советини Президиумуну бинасында оьтгериле.

Уьчюнчю къат, 136 номерли уьй, телефону — 7-20-45.

Тангала, апрелни 22-синде, В. И. Ленин тувгъанлы 120 йыл бите

Ругьдан тюшмеген, танглагъан ёлунда

Бугюнлер В. И. Ленинни аты булан тыгъыс байлавлу. Ол апрелде тувгъан. Биревлер ол тувгъан гюнню идея якъдан чыныгъып къаршыламагъа белсенген, биревлер ону атын, ишин къынгырлашдырып, къыйшыкъ гюзгюден таба гёрсетмеге къарай.

Биз В. И. Ленинни юбилейине Хасавюрт районда Ленинни атындагъы колхозну коллективи нечик гьазирленгенни билмеге сюйдюк. Тюзюн айтмагъа тарыкъ, бу хозяйствону загьматчылары артдагъы йылларда айрокъда яхшы сиптечилик гёрсете. Демек, уьлкени алдынлы коллективлеринде сыналгъан, пайдалылыгъы мекенли токъташдырылгъан загьмат тёгювню янгы къайдаларын районда башлап дегенлей къолламагъа урунгъан. Кимни де тергевюн тартардай гёрмекли гьасиллеге де етишген.

Бизин мурадыбызны англагъан колхозну жагьил гьаракатчы председатели Уьмметгерей Абакаров булай деди:

— «Ленин» деген ат бизин юртлуланы юреклерини лап да теренине синген. Гьали къылыгъы сакъатлангъанлар ону, тав падежлеге салып, гьаллландырмагъа тебине, башгъа сокъмакъланы, чубурувланы таклиф эте. Шо къайда элтегени де белгисиз сокъмакълар, чубурувлар булан оьзлер барсын, бизге, алданокъ тындырыкълы ойлашып, эревюллерибиз танглагъан ачыкъ, тувра ёлубуз таманлыкъ эте. Шо шагьра ёл булан юрюп, бугюнлеге ерли, бир лыркъын да эслемегенбиз, амма оьсмек, тюрленмек учун буса хыйлы имканлыкълар бар.

Гертиден де, Ленинни атындагъы колхоз районда лап да уллу, кёп тармакълы хозяйстволаны бириси гьисаплана. Мунда авлакъчылыкъны, бавчулукъну, гьайванчылыкъны савлай республикагъа таныйлу усталары оьсе. Оланы сынавун, етишген гьасиллерин кёп районланы колхозларыны, совхозларыны загьматчылары уьйрене, уьлгю ала.

Мисал учун, колхозну гьайванчылыкъ тармагъында загьмат тёгегенлер алдынгъы йыл 2260 тонна сют болдургъан буса, гетген йыл 3005 тоннаны болдургъан. Шо план булан гёз алгъа тутулгъанындан эсе 400 тоннагъа ювукъ артыкъ. Пачалыкъгъа сатып берген продукталаны оьр сан яны учун да чалыша. Шо янындан да ол иш ёлдашларына уьлгю гёрсете.

Озокъда, колхозну фермасында яхшы гьасиллени къазангъан савунчулар Нюрюз булан битип къалмай. Маржан Умарова да оьзю къуллугъун кютеген сыйырланы макътавгъа лайыкълы этген. Ол шоланы гьарисинден гетген йыл 3420 кило сют алгъан; йыллыкъ план булан белгиленгенинден 720 кило артыкъ.

Савунчулардан Ханым Индырчиева, Гюлжан Жумакъаева, Сапият Сайитгьажиева ёлдашланы натижалары да яман тюгюл. Олар да гьар сыйырдан план булан токъташдырылгъанындан 507 — 636 кило сют артыкъ савмагъа бажаргъан.

Сютню, этни, юнню гьакъындагъы маълуматлар, тизив буса да, осал буса да, ем топлав булан туврадан-тувра байлавлу. Шо иш къурумсуз салынгъан ерлерде бир заманда да адамшавлу гьасиллеге етишмеген я етишмежек. Тизив емлер де оьр культуралы авлакъчылыкъсыз топланмай.

Шо саялы колхозну коллективи бары да чаралар булан авлакъчылыкъ тармагъын камиллешдирмекни гьайында. Хозяйствону авлакъчылары гетген йыл 6676 тонна ашлыкъ болдургъанны гьисапгъа алсакъ да, хыйлы зат оьзлюгюнден англашынажакъ. Эгер тенглешдирип айтмагъа тюше буса, шо алдагъы йылгъысындан 1176 тоннагъа артыкъ.

Умуми къадары артгъан йимик, ашлыкъланы гьар гектарындан къайтарылагъан тюшюм де яхшылашып тербей. Аслу мурат да шо. Айнлашдырып айтгъанда, колхозну ашлыкълар оьсдюрюлеген авлакъларыны майданын даgъы генглешдирмеге имканлыкъ ёкъ. Бары да гюч гьар гектарны тюшюмюн гётеривге бакъдырылгъан.

Артдагъы заманларда къазанылгъан натижаланы гёзден гечирсек де, биз коллективни муратлары толу кюйде яшавгъа чыгъарылагъанын... Жамалдин Акъамов башчылыкъ этеген авлакъчылыкъ бригаданы членлери яхшы тюшюнген. Мунда ашлыкъ болдурувну оьзюне токътайгъан багьасы йылдан-йыл кемийгенлик де кёп затны англата.

Савлай колхозда загьматны асувлулугъу 37,6 процентге етишген. 11-нчи бешйыллыкъны девюрюнде буса шо 4,1 процентден оьтмей эди. Хозяйствону акъча гелими де гетген йылны ахырына 1 миллион 174 минг манат болгъан. Шо гетген бешйыллыкъдагъысындан эсе миллиондан да къолай артыкъ.

— Бары да уьстюнлюклерибизни эсгерип къойсакъ, дурус болмас, — деди колхозну председатели Уьмметгерей Абакаров. — Ленин бизин шолай уьйретмеген. Эгер биз ол гьызгъан ёлдан юрюй бусакъ, юрюмеге хыялыбыз чы бар, яхшы ишлерибизни де, кемчиликлерибизни де толу кюйде ачыкъгъа чыгъармагъа борчлубуз.

Айтагъаным, бизин оьсювюбюзге, алгъа барывубузгъа гьали де хыйлы затлар етишмей. Инг башлап, юрт агьлюлени яшавлукъ талапларын кютмеге сюебиз. Амма гёзленмеген четимликлеге урунуп токътайбыз. Бираз алдын Эндирейде янгы уьйленген яшоьрюмлеге макан тикмек учун топуракъ берип болмай эдик. Яхшы сыгъанып, сыкълашып, айланып йиберген эдик, бир хыйлы яш агьлюлеге абзар-уьй къурмагъа ихтияр берилди.

Абзар-уьй къургъан булан битип къалмай, гьар агьлюню тийишли яшав шартлар булан таъмин де этмеге герек: ичмеге, бавларын сугъармагъа сув тартмагъа тюше. Инг де агьамиятлысы — печини кранын не заман бурса да вахыллап гелеген газ да гьажатлы. Ювукъ заманны ичинде газ тартылмаса чы бирдокъда бажарылмай. Шогъар байлавлу гёз алгъа тутгъан планларыбыз да бар, тек, эливаш, тийишли быргъылар табулуп битмей.

— Харж?

— Газ учун чу харж табажакъ эдик. Шо буса бизин юртлуланы талапларыны 90 проценти кютюлежек эди. Сонг гёрюр эдигиз бизин халкъдагъы загьмат гётери-

Студентлени форуму

В. И. Ленинни атындагъы Дагъыстан пачалыкъ университетни эшиклери де, онда охуйгъан студентлени юреклери де бизин уьлкебизни кёп тюрлю шагьарларындан гелген студентлеге ачылгъан эди. Юзлер булангъы студентлер Дагъыстангъа кёп сююп гелдилер. Олар университетни студент коллективи булан ювукъдан таныш болмакъны уллу къуванч деп гьисап этегени ачыкъ кюйде гёрюнюп къалды. Студентлени бу ёлугъувунда, бу форумунда жамият-политика маънасы булангъы хыйлы масъалалар арагъа салынды ва оланы айланасында бек пайдалы лакъыр болду.

Озокъда, шолай ёлугъувгъа Дагъыстан пачалыкъ университетни комсомол къуруму алданокъ яхшы кюйде гьазирлик гёрген эди. Ону сиптечилиги булан оьр охув ожакълагъа оьз заманында чакъырыв кагъызлар йиберилгенликни ва студентлени бу фестивалын къурумлу кюйде оьтгермекни гьайы этилмеги де шону исбатлай.

— Булай ёлугъувлар, — дей университетни партия къурумуну секретары З. Шубаев, — оьтгерилегени хыйлы боля. Он беш йылны узагъында биз шо асил мердешни арив кюйде юрютюп турабыз. Булай ёлугъувлар студентлени бирбири булангъы байлавлугъун беклешдире, оланы арасындагъы дослукъну гючлендире. Бу йыл ёлугъувгъа гелгенлени санаву айрокъда артды. Иркутскиден, Воронежден, Нукусдан гелген студентлер форумда биринчилей ортакъчылыкъ этдилер.

Озокъда, яшоьрюмлер-студентлер жыйылгъан ерде арагъа кёп тюрлю ва оьзлени тюзевлю кюйде чечме герекли хыйлы масъалалар чыгъа. Неге десегиз, яшлыкъ бизин Ватаныбызны гележеги. Ватаныбызны гележеги буса гьар къайсы якъдан алгъанда да абургъа-сыйгъа лайыкълы болмагъа тарыкъ.

Форумну программасы гьар-бир якъдан ойлашылып къурулгъан эди. «Яш адамланы яратывчулугъуну гючю — Ватангъа» деген чакъырывну тюбюнде илму конференция оьтгерилди. Студентлер гьар тюрлю секциялагъа бёлюнюп, оьзлер язгъан илму ишлени уьстюнде ойлашдылар. Университетни студентлери уллу Ватаныбызны гьар тюрлю ерлеринден гелген къонакълар булан гьакъ юрекден сынав алышдырды.

Студентлени форумуна жыйылгъанланы бек хошуна гелген затлардан бириси — университетдеги миллили клубну ортакъчылары юрютеген иш. Олар дослукъну йылдан-йыл беклешдирмекни, бугюнгю яш адамланы гележеги учун Уллу Ватан давда жан бергенлени абурун-сыйын бирден-бир артдырып, оланы атларын оьктемлик булан эсгермекни оьзлени инг биринчи борчу деп гьисаплайлар.

Студентлени форумуну ахырынчы гюнюнде В. И. Ленин тувгъанлы 120 йыл битегенликге байлавлу болуп дагъыстанлы студентлер ва гелген къонакълар дослукъну аллеясында тереклер орнатды. Шо тереклер оьсген сайын, шо терекleни тамурлары теренге гетген сайын студентлени арасындагъы дослукъ да беклешежегине олар шеклик этмей.

— Магьачкъала бизин де сююмлю шагьарыбыз болуп токътады. Бу шагьар, бу шагьарда яшайгъанлар, айрокъда студентлер бизин исси кюйде къаршыладылар. Комсомолну атындагъы парк бизин хасокъда хошубузгъа гелди.

Бакуден гелген студентлер де форумну юрюлген кюйне, программада гёз алгъа тутулгъан масъалалагъа ва оланы айланасында болгъан жанлы ва пайдалы лакъыргъа герти юрегинден рази къалгъанын эсгердилер.

Студентлер форумну барышында янгыз оьзлени илму масъалаларына байлавлу иш юрютюп къоймадылар. Къонакъ студентлер тавлар элибизни яшаву булан да ювукъдан таныш болдулар. Дагъыстанлы студентлер Ватаныбызны гьар тюрлю шагьарларындан гелген. Къонакъ студентлеге охувунда ва яшавунда кёп-кёп яхшылыкълар ёрадылар.

А. МАГЬАТИНОВА.

Суратда: Черкесскидеги политехника институтдан гелген студентлени йырлайгъан вакътиси.

Т. Магьамматов чыгъаргъан сурат.

Вождну Ватанында

2. БУЛАКЪ БАШДА

ЛЕНИНЧИ илмуну экинчи булагъы Симбирскиде Ульяновланы бары да яшларына билим берген гимназиядан баш ала. С замангъы Симбирскини таш орамында (гьали Совет орам) ерлешген шагьарны лап бырынгъы керпич уьйлеринден бирисинде уланъяшланы гимназиясы болгъан. 1879-нчу йыл августну 16 (28)-сында шо гимназияны педагогика совети Владимир Ульяновну биринчи классгъа къабул эте. Озокъда, ону гележекдеги терен билимлерине агьлюде кюрчю салынгъанына ата-ананы, савлай агьлюню адилли мердешлерини аслам таъсири барны бирдагъы да ташдырмакъны бугюнгю агьлюлер, педагогика коллективлер учун да агьамияты бар деп эсибизге геле.

ишни чалышывчусу И. Н. Ульяновну эсделигине Ульяновскидеги ону аты къоюлгъан педагогика институт шо адилли муратлагъа гьалал къуллукъ эте.

Анасы М. А. Ульянова да яшларыны гьарисини биринчи учительницасы ва тарбиялавчусу болуп, оланы охув ожакъгъа тийишли гьазирлиги булан йибермекни гьайын этген. Дарсларын гьазирлейгенде де ортакъчы болгъандан къайры, башгъа тиллени уьйренивге иштагьландыргъан. Гьатта Владимир Ильичдеги къурумчуну пагьмусу да, аслу гьалда, Мария Александровнадан юкъгъан демеге ярай.

БУЛАЙ мугькам кюрчю алгъан яш гимназияда охувгъа да гьеч четимликге тарымай гирише. Му...

леп язгъан арзаны биз биринчи макъалада эсгердик. Тек шо тилевню ол оьзюне ва савлай агьлюсюне нечик къыйынлы, четим шартларда язгъанны гьисапгъа алсакъ, ону къатты, тутгъан ёлдан таймайгъан хасияты ачыкъ болуп арагъа чыгъа. Бираз алда атасы гечинген. Сонг Ульяновланы агьлюсюню уьстюне бирдагъы уллу къайгъы тюше: Петербургда III Александр пачаны оьлтюрме къарагъан деп, агъасы Александр Ильични оьлтюре ва уллу къызардашы Анна Ильиничнаны туснакъ этелер. Симбирскини «жамияты» да Ульяновланы агьлюсюне арт бере.

Бу агьвалатлар, бир ягъындан, Владимирни терен къайгъыгъа батдырмакълыгъы булан бирге онда зулмучу къурумгъа къаршы ябушувгъа да уята, революция гьа-

дарслагъа АЙРЫЧА иштагьлыгъы бар экенге, экинчилей, тёбенде эсгерилген къыйматланы (бары да дарслардан бешлер) даражасында билимлери баргъа, шу шагьатнама бериле.» — деген мюкюрлюкню алма бажаргъаны да уллу иш тюгюлмю?!

ГЬАЛИ гимназияны бинасында В. И. Ленинни атындагъы биринчи орта школа ерлешген. Школа оьзю де Ленин ордени булан савгъатлангъан. Ону бир яны буса музейге айландырылгъан. Лап да белгили ва тергевню тартагъан ери де — В. И. Ленинге багъышлангъан класс-музей. Бинаны экинчи къабатындагъы класс, гьали ден 103 йыл алда Володя Ульянов олтургъан терезе тюпдеги бешинчи парта бус сагьатда да шо алдагъы кюй

бары да маълуматлар школада патриот рутьда ва идея якъдан чыныкъгъан наслуну тарбиялавгъа асувлу къуллукъ эте. Ол олтургъан бешинчи партада буса гюл байламлар бир заманда да кемимей. Мунда къурулгъан музейни советини членлери, школаны комсомолецлери ва пионерлери. В. И. Ленинни гьакъында янгы маълуматлар ахтарывну артын уьзмей. Оьзге союз республикаланы, тыш уьлкелени охувчулары булан байлавлукъ юрюте. Гелген жаваплар, къолгъа тюшген маълуматлар да интернационал залда сакълана. Школада охуп чыгъагъан уланлагъа ва къызлагъа буса: *«Уллу Ленин охугъан бизин школада тарбиялангъанынгны даим ва гьар ерде эсде сакъла,»* — деген сёзлер язылгъан «Эсделик билет» тапшурула.

А. САЛИМУРЗАЕВ.

...ванчылыкъны савлай республикагъа танывлу усталары оьсе. Оланы сынавун, етишген гьасиллерин кёп районланы колхозларыны, совхозларыны загьматчылары уьйрене, уьлгю ала.

Мисал учун, колхозну гьайванчылыкъ тармагъында загьмат тёгегенлер алдынгъы йыл 2269 тонна сют болдургъан буса, гетген йыл 3005 тонналы болдургъан. Шо план булан гёз алгъа тутулгъанындан эсе 400 тоннагъа юзукъ артыкъ. Пачалыкъгъа сатып берген сютюню къадары да 2989 тоннагъа етишген: савлай Хасавюрт район сатгъан сютню бешден бир пайын тута.

Кёп сют савувну гьакъында айтагъанда кёп йылланы узагъында савунчулукъ касбуну юрютеген Нюрюв Темукъова башлап гёз алгъа геле. Ол гетген йыл оьзюне бегетилген 16 сыйырны гьарисинден орта гьисапда 3649 кило сют савгъан. Шо план булан гёз алгъа тутулгъанындан 949 килогъа кёп. Нюрюв алдынлы сют савувчуланы «3 мингчилер» деген республика клубу ачылгъанлы ону члени. Ол, тюзю, кёп сют савмакъ булан дазуланып къалмай, гьайванчылыкъ

...гектарындан къайтарылагъан тюшюм де яхшылашып тербей. Аслу мурат да шо. Аянлашдырып айтгъанда, колхозну ашлыкълар оьсдюрюлеген авлакъларыны майданын дагъы генглешдирмеге имканлыкъ ёкъ, бары да гюч гьар гектарны тюшюмюн гётеривге бакъдырылгъан.

Артдагъы заманларда къазанылгъан натижаланы гёзден гечирсек де, биз коллективни муратлары толу кюйде яшавгъа чыгъарылагъанны эслейбиз. Гетген йыл колхоз 2100 гектарда къылчыкълы ашлыкълар оьсдюрген, орта гьисапда гьар гектарындан да 28,1 центнер тюшюм алгъан. Сугъарылагъан топуракълагъа чачылгъан гюзлюклени гьар гектарындан къайтарылгъан тюшюмню къадары буса 33 центнерге етише.

Амма айры-айры тутгъанлардан буса дагъы да артыкъ булай, арпа алынгъаны да ачыкъ. Шо да хозяйствода загьмат тёгюлню янгы къайдалары генг кюйде къоллангъанлыкъ булан байлавлу. Мунда ашлыкъ оьсдюрюв подряд къайдада юрюлегени бир нече йыллар бола. Аслу гьалда шо къайда-

...газ да гьажатлы. Ювукъ заманны ичинде газ тартылмаса чы бирдокъда бажарылмай. Шогъар байлавлу гёз алгъа тутгъан планларыбыз да бар, тек, эливаш, тийишли быргъылар табулуп битмей.

— Харж?

— Газ учун чу харж табажакъ эдик. Шо буса бизин юртлуланы талапларыны 90 проценти кютюлежек эди. Сонг гёрюр эдигиз бизин халкъдагъы загьмат гётеривню, ругьну.

— Ругьдан чы гьали де тюшмегенсиз.

— Тюшме хыялыбыз да ёкъ. Бизин эндирейлилер Ленинни ёлунда ленинчи ругь булан юрюген, энниден сонг да юрюжек. Ону тапшурувларына биз де амин болмасакъ, ким болажакъ?

Тюзю, олар аминлер. Эндирейлилер оьзлени колхозуну «Ленин» деген атын бир де ер этмегени де шону ташдыра. Буссагьатда да олар авлакъларда, бавларда, гьайванчылыкъ фермаларда, гьар ким оьзюню ожагъында вождну атын гьакъ загьматы булан сыйламагъа белсенген.

Б. ГЬАЖИМУРАДОВ.

...назиясы болгъан. 1879-нчу йыл августну 16 (28)-сында шо гимназияны педагогика совети Владимир Ульяновну биринчи классгъа къабул эте. Озокъда, ону гележекдеги терен билимлерине агьлюде кюрчю салынгъанына ата-ананы, савлай агьлюню адилли мердешлерини аслам таъсири барны бирдагъы да ташдырмакъны бугюнгю агьлюлер, педагогика коллективлер учун да агьамияты бар деп эсибизге геле.

Педагогика ишге толу кюйде берилген, даим машгъул атасыны уьлгюсю яшларына да айрыча таъсир эте. Борчуна аминликни, токъташгъан хасиятны ва загьматны сюювню ругьунда тарбиялай. Ол яшларыны охувуна тергевюнден къайры, о замангъы язывчуланы оьр идеялы асарларына да муштарландыра. Алдынлы рус ярыкъландырывчуланы адилли ойларын ювукъдурмакъны даим гьайын этген. Шолай, Владимирни революция къаравларын амалгъа гелтиривге де атасыны аслам таъсири бола. Сонг да, И. Н. Ульяновну халкъгъа билим беривню ишиндеги чалышыву кёп юзлер булангъы ярлы яшлагъа билим алма имканлыкъ яратгъан. Гьали буса педагогика

...лавчусу болуп, оланы охув ожакъгъа тийишли гьазирлиги булан йибермекни гьайын этген. Дарсларын гьазирлейгенде де ортакъчы болгъандан къайры, башгъа тиллени уьйренивге иштагьландыргъан. Гьатта Владимир Ильичдеги къурумчуну пагьмусу да, аслу гьалда, Мария Александровнадан юкъгъан демеге ярай.

БУЛАЙ мугькам кюрчю алгъан яш гимназияда охувгъа да гьеч четимликге тарымай гирише. Музейде сакълангъан маълуматлагъа гёре Владимир Ульянов енгил, иштагьлы кюйде охуй, билимлеге тамаша гьасиретлиги эс этиле. Даим лап яхшы охувчу гьисапда макъталагъангъа да къарамайлы, оьктем болмай, энкюмей, оьзюн сав-саламат тута. «Гимназияны охувчусу гьисапда, — деп яза В. И. Ленинни гьалиги школа-музейинде сакълангъан кагъызда ону иниси Д. И. Ульянов, — гьар тюрлю дарслардан янгыз оьр къыйматлар алып, ол бек яхшы охуй эди. Класдан классгъа да бешлер булан чыгъа туруп, гимназияны 17 йыллыкъ чагъында алтын медальгъа битдирди».

«Билимлерин сынама сююп», гимназияны директоруна Владимир Ульянов ти-

...ню уьстюне бирдагъы уллу къайгъы тюше: Петербургда III Александр пачаны оьлтюрме къарагъан деп, агъасы Александр Ильични оьлтюре ва уллу къызардашы Анна Ильиничнаны туснакъ этелер. Симбирскини «жамияты» да Ульяновланы агьлюсюне арт бере.

Бу агьвалатлар, бир ягъындан, Владимирни терен къайгъыгъа батдырмакълыгъы булан бирге онда зулмучу къурумгъа къаршы ябушувгъа да уята, революция гьаракатгъа ругьландыра. Озокъда, агьлюсю учун шолай къайгъылы къара гюнлерде оьр къыйматлагъа экзаменлер берип, гимназияны алтын медальгъа битдиргенге шагьатнама алмакъ учун уллу чыдамлыкъ тарыкъ?! Муна шо шартларда, оьзюню агьлюсюне арт берген шагьарны «жамиятыны» вакиллерини бирисинден: «Симбирскини гимназиясында сегиз йыл охугъан Владимир Ульяновгъа...

Биринчилей, Симбирск гимназияда охугъан чакъы заманыны ичинде тергевюню кюрчюсюнде гьар-бир якъдан низамы БЕК ЯХШЫ, дарслагъа геливю, гьазирлиги, шолай да язып ишлени кютювю БЕК ЯХШЫ, янашыву БЕК ЯХШЫ ва бары да

ГЬАЛИ гимназияны бинасында В. И. Ленинни атындагъы биринчи орта школа ерлешген. Школа оьзю де Ленин ордени булан савгъатлангъан. Ону бир яны буса музейге айландырылгъан. Лап да белгили ва тергевню тартагъан ери де — В. И. Ленинге багъышлангъан класс-музей. Бинаны экинчи къабатындагъы класс, гьалиден 103 йыл алда Володя Ульянов олтургъан терезе тюпдеги бешинчи парта буссагьатда да шо алдагъы кюйде сакълангъан.

Алдан берли адатланып гелегенге гёре, бу классда гьар йыл бир керен 1-нчи сентябрде биринчи классгъа гелген яшлар булан дарс оьтгериле. Класс-музейни янында Владимир Ульянов гимназияны программасын уьстюнлю кюйде охуп битгенге шагьатнама алмакъ учун экзамен берген уллу актовый зал ерлешген. О да школаны охувчуларыны яшавунда болагъан агьамиятлы агьвалатлар учун пайдаландырыла. Школада Владимир Ульянов охугъан оьзге класларда да шо йыллары булан байлавлу суратлар, китаплар ва оьзге эсделиклер сакълангъан.

Шо сыйлы эсделиклер, В. И. Ленин булан байлавлу

...охувчулары булан байлавлукъ юрюте. Гелген жаваплар, къолгъа тийшен маълуматлар да интернационал залда сакълана. Школада охуп чыгъагъан уланлагъа ва къызлагъа буса: «Уллу Ленин охугъан бизин школада тарбиялангъаныгъызны даим ва гьар ерде эсде сакъланъ» деген сёзлер язылгъан «Уьделик билет» тапшурула.

А. САЛИМУРЗАЕВ.

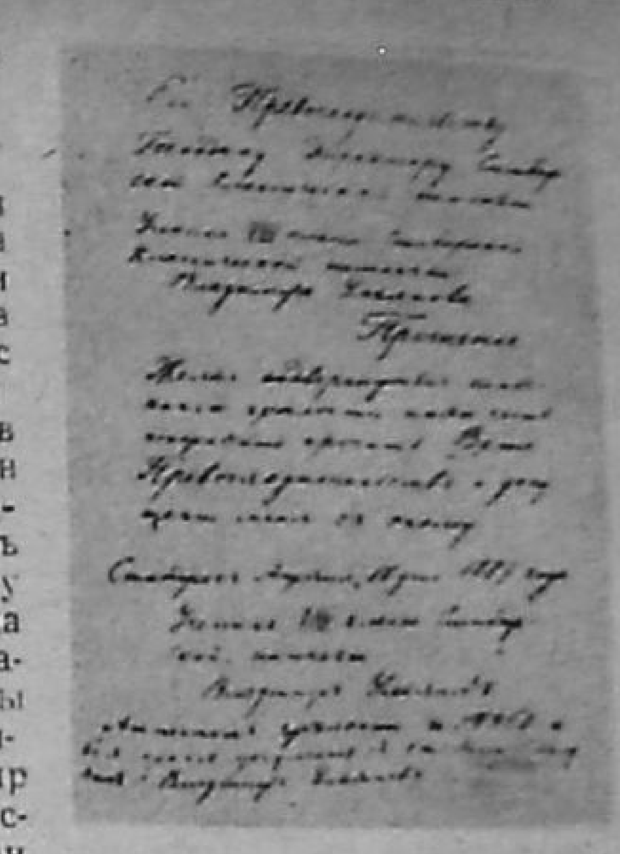

Суратда: Симбирск гимназияны директоруна Владимир Ульянов «билимлерин сынамакъны» тилеп язгъан арза.

«УЯСЫНДА НЕ ГЁРСЕ, УЧГЪАНЫНДА ШОНУ ЭТЕР»

Дёргелидеги (Ленин район) юрт китапхананы заведующийи Айшат Изиева булан мен бир башлап къыш вакътиде ёлукъдум. Айшат китапханада, айланасына уьч-дёрт охувчуну да къуршап, ювукъда болма герек ёлугъувгъа гьазирленип тура эди. Кёп йылланы узагъында исси болмайгъан китапхананы ичинде ол, яманокъ яхшы кюйде салкъын экенине де къарамайлы, енгил гийинген, жагь кюйде айлана. Тек сувукъ экенине нечакъы сыр билдирмеге сюймесе де, уьшюген къолларын заманда бир уьйню ичинде салынгъан ток печге элте эди.

Бизин булан сорашып-саламлашып битген сонг (бизин де уьшюп барагъаныбызны эс этди буса ярай), китапхананы ичи исси болмайгъанлыкъгъа оьзюн айыплайгъандай, йымышакъ иржайып: «Муна бизин ишибиз», — деп, оьзю нечик шартларда ишлейгенни англатып къойду. Ичимден: «Гертилей де, къоччакъ тиштайпа. Бу сувукъда, бу гьарасатда уьюнде олтуруп турма ким къоймай. Тийишли иссилик болгъанда чыгъарман, уьшюп оьлме айтгъаным бармы деп, юрт гьакимлеринден адамшавлу шартланы талап этип, китапхананы бегетип чыгъып неге гетмей экен?» — деп ойлашдым. Мени ойларымны англагъандай, Айшат: «Шундан гелеген 100 манат учун тюгюл — шу ишге уьйренип, айрылып болмайгъанлыгъыбыздан. Мени анам Сапият да юртлуланы культура янындан тарбиялавгъа оьзюню бютюн оьмюрюн багъышлагъан. Ол юрт китапханада 25 йыл ишлеген. Анам пенсиягъа гетген сонг, ону касбусуна оьзюм де билмейген кюйде тюшюнюп, юртдагъы школаны битдиргенли китапханада ишлеп тураман», — деди.

Гертилей де, Айшат башгъа касбуну тангламагъа, излемеге къарамагъан. 1976-нчы йылда Дёргелидеги орта школаны 10-нчу классын битдирген гюнден тутуп, анасыны ишин узатгъан. Ол ишден айрылмагъан кюйде, Магьачкъаладагъы культура-ярыкъландырыв училищени библиотекарлар гьазирлейген бёлюгюн битдирген.

Китапхананы алдында шаирлер ва журналистлер булан болгъан ёлугъувгъа гёре этилген стендлер гелген адамланы айрыча тергевюн тарта. Дёргелили шаир Къурбанали Шамсутдиновну яратывчулукъ вечерине багъышлангъан стенд де арив онгарылгъан. Дагъыстан радиону къумукъ редакциясыны журналисти Солтанбек Солтанбеков, журналист ва шаир Шарабутдин Сулейманов, ДАССР-ни ат къазангъан артисткасы Бурлият Элмурзаева дёргелили загьматчыларыны янында чакъда-чакъда къонакълыкъда болалар. Шо ёлугъувлар барысы да юрт китапхананы янында иш гёреген «Энемжая», «Ал гюллер» деген клубланы янындан оьтгериле. Шо клубланы ишине де Айшат Изиева ёлбашчылыкъ эте.

— Бизде «Энемжая» деген клуб ишлейгени кёп йыллар бола. Шо клуб оьзюню айланасына хыйлы яшоьрюмлени къуршагъан. Ону аслу мурады — яш къызлагъа касбу тангламагъа кёмек этмек, загьматгъа бакъгъан якъда бизин яш ватандашларыбызда сюювню, абур этивню тарбияламакъ, — дей А. Изиева. — Бизин клубну ишинде юртну инг де танывлу специалистлери, абурлу адамлары ортакъчылыкъ эте. «Энемжаяны» жыйынларында олар яш къызлагъа оьзлер тангылагъан касбуну, ону сырларыны гьакъында къужурлу мисаллар булан хабарлайлар. Ж. Къоркъмасовну атындагъы совхозну алдынлы савунчулары, авлакъчылары, механизаторлары, «Элдама» къуш фабрикни къушчулары чакъда-чакъда «Энемжаяны» жыйынларында къонакълыкъда болалар. Биз Бурлият Элмурзаеваны, шаирлер У. Ибрагьимованы, Ш. Сулеймановну бир нече керенлер чакъыргъанбыз. Клубну ишине Дёргели юртдагъы культура уьйню оьзбашына иш гёреген чебер коллективини яш артистлери де яхшы кёмек эте.

Айшат юртда оьтгерилеген культура-ярыкъландырыв ишлени къурувчусу деп айтмагъа болабыз. Ону синтечилиги булан китапханада иш гёреген яшлар учунгъу «Ал гюллер» деген клуб тёбенги класларда охуйгъан яшланы арасында абурлу кружок гьисаплана. Башлапгъы классларда ишлейген учителлени кёмеклиги булан А. Изиева оьзюню инг гиччи охувчуларына къумукъ ва оьзге дагъыстан миллетлени ёмакъларына гёре къужурлу гёрюнюшлени онгара. Шолар барысы да яш юреклерде рагьмулукъну, къоччакълыкъны, къурдашлыкъны, дослукъну асил гьислерин тарбиялай. Оланы яхшы ишлеге, яхшы хыяллагъа къанатландыра.

Китапхананы охув залы къышы-язы булан дегенлей, охувчулардан бош болмай. Биз баргъан гюн школадан гелген яшланы бир бёлюгю, «Китапланы больницасы» деген мююшде олтуруп, эсги болгъан, мужаллаты айрылгъан, бетлери йыртылгъан китапланы къайчы да, кагъыз да, клей де алып, ярашдырып айлана эдилер. Школаны яшлары Айшатгъа китапхананы гьар-бир ишинде иштагьлы кюйде къол ялгъай, кёмек эте. Шолайлыкъда олар оьзлер де китапгъа абур этмеге уьйренелер.

— Мени ишимде совхозну парторгу Жамав Жамаев, юртдагъы орта школаны завучу Убайдулла Батырмурзаев, совхозну комсомол къурумуну секретары Камалутдин Абсаламов яхшы кёмек этелер, — дей А. Изиева. — Озокъда, школадагъы учителлени де, охувчуланы да, совхозну ёлбашчыларыны да кёмеги болмаса, янгыз бир зат да этмеге болмас эдим. Олар китапханада оьтгерилеген вечерлерде, ёлугъувларда ва башгъа тюрлю ишлерде туврадан-тувра ортакъчылыкъ этелер.

Айшатны гьаракатчылыгъы ва ёлбашчылыгъы булан оьтгерилген яшлар учунгъу адабиятны ва музыканы жумалыгъы, белгили язывчу Ибрагьим Хамав Ибрагьимовну, яш язывчу Алим Къабардиевни, шаир Къ. Шамсутдиновну китапларына гёре этилген охув конференциялар, ёлугъувлар дёргелилени узакъ замангъа эсинде къалажакъ. Шо ишлеге гьазирленивде Айшатгъа инг башлап насигьат береген, ону туврадан-тувра якълайгъан ва англайгъан адам — анасы Сапият.

«Уясында не гёрсе, учгъанында шону этер» дегенлей, Айшат анасыны ёлун тутуп, ону ишин бугюнде де юртлулары сукъланар йимик юрютюп тура.

— Айшат районну ичиндеги культура къуллукъчуланы арасында лап да актив кюйде чалышагъан, оьзюню ишине, айланасына адамланы къуршамагъа бажарагъан тиштайпа, — дей Къарабудагъгентдеги централлашдырылгъан район китапханаланы директору Нурия Сабиржанова. — Ону ишин оьзге культура къуллукъчулагъа уьлгюге салмагъа болабыз.

Гертилей де, Дёргелидеги юрт китапхана артдагъы бир нече йылланы ичинде район китапханаланы арасында алдынлыларындан бириси гьисаплана. 1989-нчу йылны гьасиллерине гёре юртлуларыны арасында культура-ярыкъландырыв ишни, чебер адабиятны пропаганда этивню къурумлу ва таъсирли юрютегени учун Дёргели юрт китапханагъа биринчи ер берилген ва Ленин райисполкомну культура бёлюгюню ягъындан «Гьюрметлев грамота» булан савгъатлангъан.

Бугюн Дёргелидеги юрт китапхананы фондунда 13 минг 608 китап бар. Янгыз гетген йыл китапхана 250 янгы китап алгъан. Охувчулагъа китап беривню планын хыйлы артыкъ этип толтургъан. 17 минг китапны орнуна 19 минг китап берген. Айшат охувчуланы санавун да 934-ге етишдирген.

— Юрт больницаны акушеркасы Умгьат Сулейманова, учительница Зугьра Шагьвалиева, учитель Магьамматбек Залибеков, ишчи Далгьат Мурзаев, школаны охувчуларындан Заза Лежбединова, Зулайха Пайзуллаева, Зиявутдин Шамсутдинов мени лап да кёп китап охуйгъан охувчуларымдан санала, — дей А. Изиева. — Олар янгыз актив кюйде китап алып, охуп къоймай, башгъа охувчуланы арасында чебер адабиятны пропаганда да эте. Шо ёлдашлар китапханада этилеген башгъа тюрлю ишлерде оьзлени гьаракатчылыгъын гёрсете.

Гиччиден китапны сюйген, китап булангъы ишге тюшюнген Айшат Изиева бугюн де китапланы къужурлу, сигьрулу дюньясында яшай. Инг гиччи охувчуларындан тутуп, йыллары 70-ге тармашгъан акъ сакъаллы тамазаланы да китапны юз тюрлю, юз соравлу дюньясына чакъыра. Шо дюньяны гёзеллигин герти кюйде сезген адам оьзюн уллу байлыкъны еси йимик гьис этмей болмай.

Ж. ЗАКАВОВ.

Суратда: А. Изиева.

ЛЕНИН МУНДА ЯШАГЪАН

В. И. Ленин ва В. Д. Бонч-Бруевич Кремлни абзарында. 1918-нчи йылны октябрь айы.

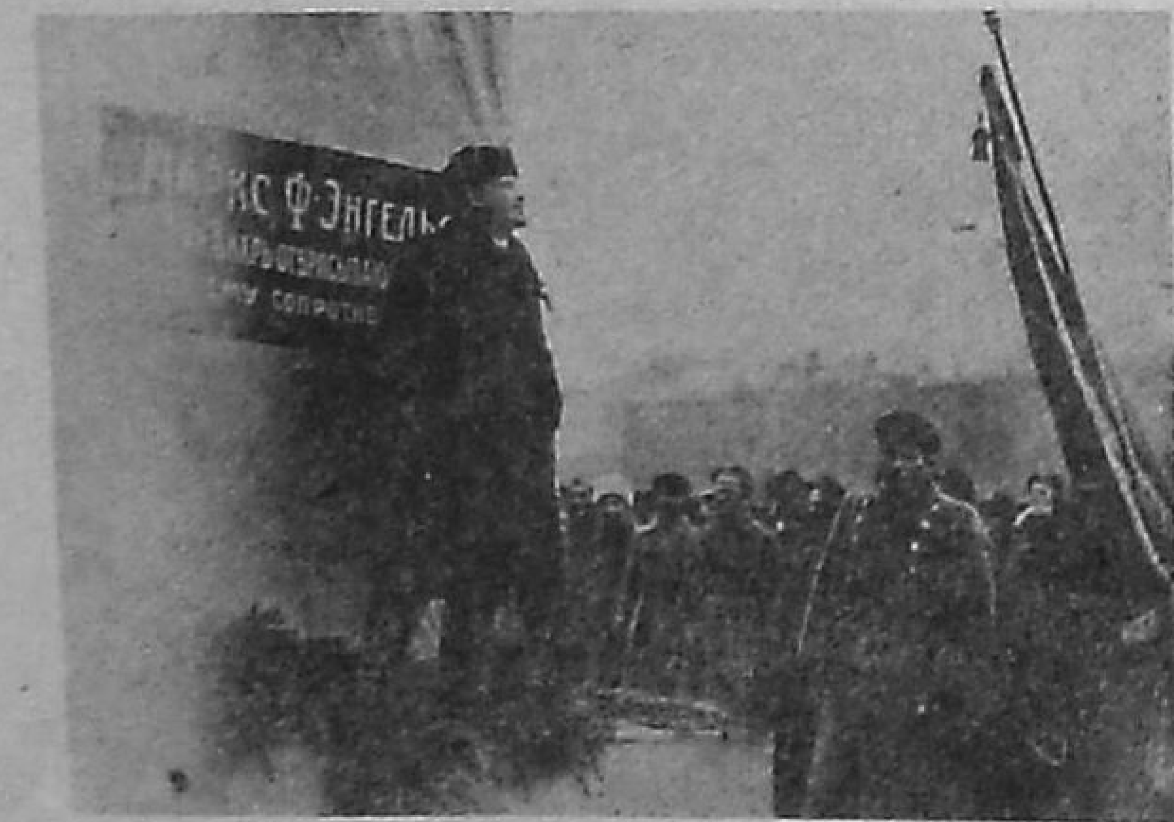

В. И. Ленин Воскресенск майданда (гьали Революцияны майданы) К. Маркскъа ва Ф. Энгельсге заманлыкъ памятникни ачылывунда речь сёйлей. 1918-нчи йыл, 7-нчи ноябрь. Москва.

КПСС-ни ЦК-сыны Платформасыны ва партияны Уставыны проектлерин арагъа салып ойлашабыз

Инамсызлыкъмы яда жавапсызлыкъмы?

Элибизде болуп турагъан алышынывлар къайсыбызны да ойлашдыра. Демократия генглешегенлик, аянлыкъ болдурулагъанлыкъ разиликни тувдура. Амма шону булан яшавубузда хыйлы терс ишлеге де ёл бериле: жинаятчылыкъ арта, ругь якъдан чыныкъдырыв осаллаша.

Артдагъы вакътиде КПСС-ни атына чалынагъан критика да ойлашдырмай болмай. Тюзю, бары да айыпны партиягъа къаплап къоймакъ дурус болмас. Тек узакъ болжалны ичинде ватандашлар яхшыны да, авур гюнлени де Коммунист партия булан байлавлу этип гелген. Гьали буса шоланы инкар этме къарайгъанлар, тутгъан ёлубуз янгылыш болгъан деп айтма сюегенлер кёп къаршылаша.

Партиягъа, яшавгъа бакъгъан якъдагъы ойларын, Къызылюрт районда тюгюл, савлай республикада яхшы таныwлу Орджоникидзени атындагъы совхозну коммунистлери булай маънада эсгере.

Ш. ГЬАКИМОВ. — совхозну баш инженери:

— Газетлерде, журналларда КПСС-ни гьакъында хыйлы-хыйлы материаллар язылып чыгъа. Оланы барысын да охуп чыкъмасам да, чола тийгенде, бирлери булан таныш боламан. Макъалаланы кёплеринде шулай пикру тувулуна, сайки, партия абурун тас этген. Мен шону булан рази болуп болмайман. Неге тюгюл, янгыз бир-бир оьр партия къуллукъчулар партия тюгюл.

Бир керен телевидениеден коммунистлер партбилетлерин яллатагъан кюйню гёрсетди. Эртенинде мехпаркда о гьакъда уллу лакъыр болду. Шолай къылыкъсыз ишни гёрсетме тюшмей дегенлер де бар эди. Озокъда, магъа, хыйлыдан берли партияны членине, коммунистлер болмагъан сынавлу ва абурлу механизаторланы алдында къызарма тюшдю. Неге десенг, коммунист деген атны ер этген бир тайпалар савлай партиягъа дамгъа салма къарай. Шолайлар коммунистлер тюгюл, оланы КПСС булан бир аралыгъы да ёкъ.

Оьрде эсгерилген мисал — буйрукъ-административ къайданы къалды-къулдуларыны аламаты. Шолайлар алда болмагъанмы, олар янгыз янгыртып къурувну йылларында тувулунгъанмы? Къуллукъ умут этип партиягъа гирген тайпаланы гьали герти юзю ачылып тура. Аянлыкъ оланы къолну аясында йимик гёрсете. Алда буса шолай ишлени башына таш салып, яшырылып тургъан.

алып гелдим. Ону къурулушу нечик чалт юрюлгени гёз алдымда. Бу иш етмишинчи йылларда болду.

Башгъа мисал. Совхозну 61 трактору, 57 автомашини, 12 комбайны ва оьзге техникасы бар. Тек тюзевлю машин-трактор паркы ёкъ. Гьали янгы 30 тракторгъа гёрсетилген паркны къурув тамамлана тура. Ону къурулушу юрюлегени нечесе йыллар бола. Таза «сакъаллы» объектге айлангъан. Муна бу ишде партком ёлбашчылардан талаплылыкъны болдурма тюше эди, тек партия къурумну сеси де эшитилмей. Кёмек тилеп, бир нече керенлер парткомну секретары И. Ниматуллаевни уьстюне бардым. Гьеч бир сама кёмеги тиймеди, масъаланы чечмек учун бойнуна жаваплылыкъны алмады. Маънасыз экенни билип, мен де дагъы лакъырны гётермедим.

Н. ГЬАЖИЕВ, устаханаланы заведующийи, цех партия къурумну секретары:

— Ширавну пикрусун узатма сюемен. Бизин цех партия къурумда 14 коммунист бар. Демек, ишлейгенлени гьар онунчусу партияны членлери. Коммунистлени ортакъ ишге этеген къошуму аслам, оланы гьар басгъан абатына партияда болмагъанлар тергевлю янаша. Къышны къагъруллу гюнлеринде де, яйны ялланувунда да механизаторларыбыз ачыкъ кёкню тюбюнде доланагъанны партком билмейми, совхозну ёлбашчылары гёрмейми? Амма бузукъ гьалны яхшылашдырма мекенли чаралар гёрюлмей турду. Партияны абуру тюшмеген Къылыкъсыз ишлери булан бир

буса, огъар машин бериле, дачалар гёрсетиле, оьзге шабагъатлардан да пайдалана. Взносланы буса бир оьлчевде, айтагъаным, алапасына гёре тёлей. Бизде Ш. Ибракъов деп механизатор бар. Бажарывлу тракторист. К-701 маркалы тракторну ишлете. Яхшы къазана. Мисал учун, февраль айда 1935 манат къазанды. Шогъар гёре взнослар да бере. Эсгерилген айда 60 манатгъа ювукъ взнос тёледи. Партия къурум буса огъар бир манат берип де кёмек этмеген. Жыйылагъан взносланы яртысын сама къурумларда къойма герек.

Секретарланы абурун да артдырма тюше. Гьали партиягъа тюшегенлерден эсе, таягъанланы санаву да аз тюгюлдюр. Амма шолай бары да ерлерде тюгюл деп эсиме геле. Мисал учун, бизде партияны сыдрасындан чыгъаман деп айтагъанлар гьалиге ёкъ. КПСС-ни абуру, ону гележеги гьакъда тийишли лакъыр юрютебиз, яшоьрюмлени арасында пикру алышдырабыз. Гьали-гьалилерде буса Афгъанистанда интернационал борчун кютюп гелген шофёр И. Якиевни партияны сыдрасына къабул этдик.

Х. МУТАЛИМОВ, парткомну секретарыны заместители:

— Бизин совхозну яхшы ишлери районда да, республикада да белгили. Оьтген йыл хозяйствону гелимлери 1 миллион манатдан да артыкъ болду. Загьмат уьстюнлюк — савлай коллективни гьаракатыны натижасы. КПСС гьали демократияны ёлун тутгъанлыкъ адамланы ругьландыра. Бизин элибизде ёлукъгъан бары да кемчиликлерде янгыз партияны айыбы бар деп айтсакъ, дурус болуп битмес. Низам осаллашгъан сайын, кемчиликлени санаву да арта.

Совхозну партия къурумунда 100-ден де къолай коммунист бар. Амма оланы бары да талаплагъа къыйышывлу иш гёрмей, партком буса шолай коммунистлерден тийишли даражада талап этмей. Парткомну члени гьисапда шо кемчиликлерде мени де айыбым бар, амма айрыча алапа да алып ишлейген адам болгъан сонг, талаплыкъ башлап огъар болма герек деп ойлайман.

рулма герек деп эсгериле. Уьлкеде шолай этилме де этиле. Дагъыстанда буса шолай информация етишмейгенлик гьис этиле.

З. ЗАЙНАЛОВ, овощчулукъ бригаданы бригадири:

— Юртда, районда, республикада не болуп турагъанны адамлар билме герек. Къыйыкъсытывлар болса, терс хабарлар да яйыла. Мен партияны сыдраларында экеним булан оьктем боламан. Тюзю, гьалиге ерли партиядан гёрген затым ёкъ. Тек ата-бабаларыбыз бизин яшавубуз учун жанын къурбан этген ишни ярты ёлда къойма умутум ёкъ.

Мен партия къурумну секретары, юрт Советини председатели болуп чалышгъанман. Тюзлюкню иши саялы заманымны, гючюмню аямай юрюгенмен. Низамны болдурувда нечакъы терс ишлер булан къаршылашдым. Судлагъа, дуванлагъа да чыкъдым. Мени айыпламагъа къарагъаплар да болду. Тек тюзлюк гьар заманда да уьст гелген ва гележек. Заманлыкъ къыйынлыкълагъа башын салландырма тюшмей.

Оьтген йыл мен ёлбашчылыкъ этеген бригаданы коллективи планны уьстевюне 150 тоннадан да къолай продукция тапшурду. Коллектив намусу булан загьмат тёкдю. Гьалиги ишлерибиз де яман бармай. Алдагъы йылдан эсе артыкъ тюшюм къайтарма умут этебиз.

Оьтген йылланы анализ этгенде, шулай ойлашаман. Кабинетден чыкъмай турагъан ёлбашчы гьали ёлбашчы тюгюл. Шо коммунистлеге айрыча тие. Ондан къайры да, партияны болажакъ съезди оьр партия къуллукъчуланы рядовой коммунистлер булан аралыкъларын беклешдирмек учун тийишли чаралар гёрюр деп эсиме геле. Цех партия къурумдан Генеральный секретаргъа ерли гьарисин коммунистлер оьзлер сайлама тюше.

М. ГЬАЖИЕВ, овощчу.

— Коммунистлени активлиги артгъанны биз билебиз. Тюзю, мен артгъан талаплагъа жавап беремен деп айтма болмайман, кемчиликлерим де бар. Амма оланы алдын алма болагъаныма инамлыгъым да бар. Тек гьалиге ерли рядовой коммунистлер активли болгъанны ёлбашчы партия къуллукъчуланы бирлери онча ушатмай.

Артдагъы гюнлерде мен бир масъалагъа гёре оьзюмню пикруму билдирген эдим. Масъала совхозну партия къурумуна тие эди. Амма парткомну секретары И. Ниматуллаев секретарлыгъы булан «таъсир» эт-

Байлавлукъну бузукълугъу недендир

Байлавлукъну Бабаюрт район бёлюгюню коллективи оьтген йылны яман натижалар булан тамамламагъан. Иш чыгъарыв 4 процентге артгъан. Шону кюрчюсюнде белгиленген планлар тариф гелимлерден 101, продукция чыгъарывну артдырывда 104 процентге толтурулгъан. 1986 — 1990-нчы йыллагъа белгиленген бешйыллыкъ планны санавларын урушдуруп къарасакъ, планны уьстевюне тариф гелимлер 30 минг, продукция чыгъарывну оьлчевлери 27 минг манатны къадарында артгъанлыгъы ачыкъ гёрюне. Ватандашланы ягъындан гьакъ тёленип этилинеген къуллукъланы оьлчевлери де 5500 манатгъа артгъан.

Уьстде гелтирилген санавланы къолайлашывуна не таъсир этген? 1986-нчы йылдан башлап почтаны етишдирив толу машинлешдирилген. Артдагъы эки-уьч йылны ичинде электрик байлавлукъну камиллешдиривню масъаласы ёрукълу чечиле. Юртлу загьматчылагъа радиодан 3 программада юрюлеген берилишлеге тынгламагъа имканлыкълар яратылгъан. Магьачкъала булангъы телефон байлавлукъ толу автоматлашдырылгъан.

Бизин иш, оьрде эсгерилген маълуматлагъа асаслансакъ, яман да гёрюнмей. Тек не хайыр, район жыйынларда, халкъны арасында, байлавлукъ критикагъа кёп тутула. Шо буса аслу гьалда электрик байлавлукъну ва радиофикацияны къуралларыны осал ишлевю булан байлавлу. Натижада адамлар радиосу, телефону къуллукъ битдирмей деп кант эте. Шолай гьал неден тувулуна? Къызлардагъы байлавлукъну техника якъдан пайдаландырывну узелине таби болагъан линейно-технический цехни къаршылашагъан четимликлени алдын алмагъа гючю чатмай. Телефонисткалар запас частлардан пайдаланып болмайлы къыйнала. Аппаратура эсгиленген, ярашдырмакъ учун имканлыкълар яратылмай туруп, байлавлукъну сан яны къолайлашар деп инанмагъа къыйын.

Хамаматюрт, Тамазатёбе юртларда гьарисини 50 номери булангъы АТС-лер бар. Тек не этерсен, бир-эки йыл да ишлемей, гьали бузукъ гьалда. Себеби? Линияда або-

Гьасили, айыпны оьзлени башындан тайдырып, ягъадан гюнагьлыланы ахтара. Хозяйстволаны ягъындан кемчиликлени алдын алмакъ учун акъча маялар гёрсетмейгенин багьана тута.

Гьасанай, Геметёбе, Тюпкъотан, Мужукъай, Янгыкара, Тамазатёбе юртланы ватандашлары буссагьатгъы вакътиде радиоларсыз. Шогъар да себеплер кёп. Лап да аслусу, специалистлер ёкъ, кадрлар етишмей. Алапаларын артдырмай туруп, олар болажагъына инанмагъа къыйын. Ишлемеге, ял алмагъа, шу деп айтмагъа онгайлыкълар болдурулмагъан. Дагъысын айтмагъанда, къуллукълагъа айланмагъа транспорт болмасмы. Электромонтёрлар учун осун-бусун салмагъа, турмагъа деген бина къурулмагъан. Шо масъалаланы чечмеге КПСС-ни райкому, райисполкому къуллукъчулары да ёллар ахтара. Колхозланы, совхозланы, уллу производство коллективлени гьисабына байлавлукъда ишлейгенлени алапаларын артдырмагъа токъташгъан. Шо яшавгъа чыгъарылса яман болмажакъ эди.

Районда байлавлукъну 9 бёлюгю бар. Шоланы 9-на почта Хасавюртдан таба етишдирилмеге герек. Эсгерилген район бёлюкню къуллукъчулары да почтаны заманында гелтирмей, болжалларын йыра. Арз этсек, тюрлю себеплер таба. Шагьардагъы автокомбинат машинлер булан осал таъмин эте дейлер. Охувчулар да разисизликлерин бизге билдире.

Байлавлукъда четимliклер гюн сайын арта. Арт вакътиде уьлкени областларындан, оьзге союз республикалардан посылкаланы къабул этив заманлыкъгъа токъташдырылагъаны гьакъда телеграммалар алабыз. Байлавлукъну автобазасыны ёлбашчылары, нечакъы айтып турсакъ да, транспортну масъаласын чечмеге къарамай. Аламлагъа сатмагъа конвертлерибиз сама ёкъ. Биз ПТУС-гъа берген арзларыбыз яшавгъа чыгъарылмаса, не этип болабыз.

Телеграф, телефон, радио, почта — булар барысы да байлавлукъну тармакълары. Шону учун олагъа ишни де, биригип юрютмеге тюше. Гьакъыкъатда буса байлавлукъну район бёлюгю гиччи коллективлеге бёлюнюп, гьарисин

В. И. Ленин Воскресенск майданда (гьали Революциялы майданы) К. Маркскъа ва Ф. Энгельсге заманлыкъ памятникни ачылывунда речь сёйлей. 1918-нчи йыл, 7-нчи ноябрь. Москва.

В. И. Ленин 1922-нчи йыл 3-нчю октябрде Совнаркомну жыйынындан сонг Кремлде.
(Суратлар КПСС-ни ЦК-сыны янында Марксизмни-ленинизмни институтуну архивинден алынгъан).

...палар атны ер этген бир тайпалар савлай партиягъа дамгъа салма къарай. Шолайлар коммунистлер тюгюл, оланы КПСС булан бир аралыгъы да ёкъ.

Оьрде эсгерилген мисал — буйрукъ-административ къайданы къалды-къуллуларыны аламаты. Шолайлар алда болмагъанмы, олар янгыз янгырып тургъан къурувну йылларында тувулунгъанмы? Къуллукъ умут этип партиягъа гирген тайпаланы гьали герти юзю ачылып тура. Аянлыкъ оланы къолну аясында йимик гёрсете. Алда буса шолай ишлени башына таш салып, яшырылып тургъан.

КПСС-ни якълайгъанымы себеби недир, мен ондан не пайда гёргенмен? Оьр даражада талаплыкъланы гьис этсем тюгюл, дагъы бир де енгиллик, айрыча онгайлыкълар ахтармагъанман. Магъа партбилет тапшурулгъаны 20 йыл бола. Биз гьали нечакъы аталап, шо йылланы сёкме къарасакъ да мен ойлашагъан къюйде, шо вакътиде партиягъа тюшме бек къыйын эди. Мен оьзюм 7 йылны узагъында доланып турдум. Тюшсем, магъа бакъгъан якъдагъы талап артажакъны да биле эдим, шогъар гьазир де дюр эдим. Шонча йылланы ичинде гьазирленип, партиягъа гиргенимге бир де гьёкюнмеймен.

Низам, талап бар ерде не ишни де кютме бажарыла. Энни буса адамланы юреклерине инамсызлыкъ къонгъан, жаваплылыкъ осаллашгъан. Бизин совхозну консерво заводуну биринчи швелерин мен...

...румну секретары:

— Ширавну пикрусун узатма сюемен. Бизин цех партия къурумда 14 коммунист бар. Демек, ишлейгенлени гьар онунчусу партияны членлери. Коммунистлени ортакъ ишге этеген къошуму аслам, оланы гьар басгъан абатына партияда болмагъанлар тергевлю янаша. Къышны къагърулу гюнлеринде де, яйны яллавунда да механизаторларыбыз ачыкъ кёкню тюбюнде доланагъанны партком билмейми, совхозну ёлбашчылары гёрмейми? Амма бузукъ гьалны яхшылашдырма мекенли чаралар гёрюлмей турду. Партияны абуру тюшмеген. Къылыкъсыз ишлери булан бир тайпа коммунистлер абурсуз болуп токътагъан.

Партияны область комитетини алдагъы биринчи секретары М. Юсупов бизде эки гезик ДАССР-ни депутаты болуп турду. Гьар гезик сайлавланы алдында оьтген ёлугъувларда олай этме герек, мен булай кёмек этермен деп гете эди. Гьали де бара, дагъы да — гьеч бир алышныш болмады. Юртну жамияты буса о берген сёзлер эринде унутулуп къалгъаны гёрюп, бир тюрлю пикругъа гелип токътай. Шолай ёлбашчылар партияны абурун гётерме болмай.

Гьали биз КПСС-ни ЦК-сыны платформасын, партияны Уставыны проектлерин арагъа салып ойлашабыз. Коммунист, къайсы къуллукъда буса да башгъа тюгюл, партияны алдында тенг, жаваплылыгъы бир. Амма партиядан пайда алма къаст этегенлер кёп ёлугъа. Уллу къуллукъда ишлей...

...алдагъы адамланы ругъландыра. Бизин элибизде ёлукъгъан барлар да кемчиликлерде янгыз партияны айыбы бар деп айтсакъ, дурус болуп битмес. Низам осаллашгъан сайын, кемчиликлерин санаву да арта.

Совхозну партия къурумунда 100-ден де кёбюл коммунист бар. Амма оланы бары да талаплагъа къыйышывлу иш гёрмей, партком буса шолай коммунистлерден тийишли даражада талап этмей. Парткомну члени гьисапда шо кемчиликлерде мени де айыбым бар, амма айрыча алапа да алып ишлейген адам болгъан сонг, талаплылыкъ башлап огъар болма герек деп ойлайман.

Партия къурумда айлар булан ону ишинде ортакъчылыкъ этмейгенлер, байлавлукъну тас этгенлер бар. Тек олар оьзлеге бакъгъан якъда талаплылыкъны гьис этмей. Коммунистлер В. Яндарханов, З. Абдулкеримов жыйынланы ишинде неге актив къюйде ортакъчылыкъ этмейгенни коммунистлеге белгили тюгюлмю? Болса да, айсенлик бар.

Халкъны милли англаву артагъанлыкъны партия разилик булан эсгере. Тек ерлеге шогъар тогъас салма къарайгъанлар да ёлугъа. Бизин къумукъ халкъ гьаракатыны вакиллери Чонтавулда да бар. Оланы бириси де башгъа миллетлени менлигине тиеген затланы этмей ва айтмай. Амма газетлерде, радиодан таба халкъ гьаракатыны чалышыву гьакъда аз язылып чыгъагъаны адамланы рази этмей.

Телевизордан гьар гюн гегенлей гьар ишде аянлыкъ болду...

...рундан Генеральный секретаргъа ерли гьарисин коммунистлер оьзлер сайлама тюше.

М. ГЬАЖИЕВ, овощчу.

— Коммунистлени активлиги артгъаны биз билебиз. Тюзю, мен артгъан талаплагъа жавап беремен деп айтма болмайман, кемчиликлерим де бар. Амма оланы алдын алма болагъаныма инамлыгъым да бар. Тек гьалиге ерли рядовой коммунистлер активли болгъаны ёлбашчы партия къуллукъчуланы бирлери онча ушатмай.

Артдагъы гюнлерде мен био масъалагъа гёре оьзюмню пикруму билдирген эдим. Масъала совхозну партия къурумуна тие эди. Амма парткомну секретары И. Ниматуллаев секретарлыгъы булан «таъсир» этме къарады. Сиптечилик тюбю къарадан гери урула гелген сонг, коммунистлени активлиги де болурму, ишибиз алгъа барырмы?

Бизин Орджоникидзени атындагъы совхозгъа эки юрт гире эди — Чонтавул ва Акънада. Гьали олар айрылгъан. Тек парткомну секретары гьисап берив жыйынны эки де юртну коммунистлери булан оьтгерме сюе эди. Мен де, башгъа коммунистлер де шогъар къаршы эдик. Коммунистлер айтгъан болмаса, оларда, озокъда, инамсызлыкъ тувулуна, ёлбашчылагъа буса оьзтереч иш гёрме имканлыкъ яратыла.

Мени эсиме гелеген къюйде, коммунистлени, къайсы къуллукъда буса да, жаваплылыгъын артдырып, адамланы юреклерине инамлыкъны тувдурма тарыкъ.

Лакъырлашывну язгъан
Д. ЖАВАТХАНОВ.

...фону къуллукъ билдирмей деп кант эте. Шолай гьал неден тувулуна? Къыздардагъы байлавлукъну техника якъдан пайдаландырывну узелине тайби болгъан линейно-технический цехи къаршылашагъан четимликлени алдын алмагъа гючю чатмай. Телефонисткалар запас частлардан пайдаланып болмайгъаны къыйнала. Аппаратура эсгиленген, ярашдырмакъ учун имканлыкълар яратылмай туруп, байлавлукъну сан яны къолайлашар деп инанмагъа къыйын.

Хамаматюрт, Тамазатёбе юртларда гьарисини 50 номери булангъы АТС-лер бар. Тек не этерсен, бир-эки йыл ишлемей, гьали бузукъ гьалда. Себеби? Линияда абонент хозяйство болдурулмагъан. Шону таъмин этмек де, ЭТУС-ну къуллукъчуларыны тувра борчу. Къурумну администрациясы буса шону болдурмакъ учун чаралар гёрмей.

...исилерин бизге билдире. Байлавлукъда четимликлер гюн сайын арта. Арт вакътиде тълкени областлардан, оьзге союз республикалардан посылкаланы къабул этив заманлыкъгъа токътатылгъанлар гьакъда телеграммалар алабыз. Байлавлукъну автобазасыны ябушывлары, мечакълы айтып, турсакъ да ... мене къарамай. Аданакъгъа сатмагъа конвертлерибиз сама ёкъ. Биз ПТУС-гъа берген арзаларыбыз яшавгъа чыгъарылмаса, не этип болабыз.

Телеграф, телефон, радио, почта — булар барысы да байлавлукъну тармакълары. Шону учун олагъа ишни де биригип юрютмеге тюше. Гьакъыкъатда буса байлавлукъну район бёлюгю гиччи коллективлеге бёлюнюп, гьариси гючю чатагъан къюйде долана.

У. МУСАНЪАЕВ.
Байлавлукъну Бабаюрт район бёлюгюню начальниги.

«Ленин ёлуна» жавап гелди

«Къыйыныбыз сувукъдан»

Бизин газетибизде шулай баш булан критика макъала печать этилген эди. Шо макъалада эсгерилген кюйде, Ленин (юрт) районну культура къалаларында, айрокъда къыш вакътилерде, сувукъ болагъаны саялы иш юрюлмей. Шо макъалагъа гёре райисполкомну председатели Ш. Шагьманаев бизге йиберген жавапда булай айтыла:

«Райисполком Аданакъны (Т. Загьиров), Гьелини (И. Атаев), Дёргелинни (П. Абдурагьмангьажиев) юрт Советлерине, олай да «Аданакъ», «Гьели», Къоркъмасовну атындагъы совхозланы администрациясына культура къалаларда ишлемек учун имканлыкълар яратмагъаны саялы бир нече керен разисизлик билдирген. Шо имканлыкъланы яратмакъ учун он гюн болжал берилген. Шондан сонг Гьелини ва Дёргелинни культура къаларына исив берилe. Аданакъда 340 адамгъа ери булан культура къаланы проект-смета документлери гьазирленген ва бу йыл къурулушу башланажакъ».

Оьз мухбирибиз А-К. Залимханов Къаягентден билдире

Янгы ясли-бав къурула

Янгыкъаягентде колхоз ява совхоз ёкълугъу саялы адамланы авадан яны бир нече чакъырым йыракъда ерлешген «Гьюсемегент», «Къаягент» совхозларда, «Юлдуз» заводда, «Къаягент» санаторийде ва башгъа тюрлю къурулуш предприятиелерде загьмат тёкмеге борчлу болалар. Шо буса янгыкъаягентлилеге, айрокъда къатынгишилеге, хыйлы-хыйлы четимликлени тувдура. Неге тюгюл де, 1400-ден де кёплей агълю яшайгъан район центрда школа чагъына етишмеген яшлар тарбияланагъан идаралар бир тюгюл ёкълугъу, онда да ерлени оьтесиз къытлыгъы оланы жамият пайдасы булангъы ишлеге къуршалывуна пуршавлукъ эте.

Муна шону гёз алгъа тутуп, халкъ депутатларыны район Советини исполкому курортланы Дагъыстан советы булан бирликде Янгыкъаягентде янгы ясли-бав къурмагъа гиришген. Онда 280 яш тарбияланажакъ. Бичилген акъ ташдан ишленген эки къабатлы бина юртну ортасында, онгайлы ерде ерлешген. Буссагьатгъы вакътиде шону аслу ишлери тамамлангъан.

Узакъ къалмай, янгыкъаягентли гиччипавлар да, оланы ата-аналары да учун шатлы агьвалат болажакъ — янгы ясли-бав пайдаланывгъа берилежек.

Газ тартыла

Къаягент районда яшайгъан халкъланы яшавлукъ шартларын йылдан-йылгъа яхшылашдырмакъ, тийишли онгайлыкъланы яратмакъ муратда ерли совет, хозяйство къурумланы ягъындан хыйлы-хыйлы агьамиятлы ишлер этиле десе, янгылыш болмас. Шоланы арасында юртланы табиги газ булан таъмин этинге байлавлу чаралар айрыда жанлы юрюле. Ачыкъ этип айтса, артдагъы бир нече йылланы ичинде Янгыкъаягент, Къаягент, Герга, Гьюсемегент ва башгъа юртларда яшайгъан халкъланы уьйлерине газ быргъылар тартылгъан.

Бугюнлерде Оьтемишде де шо пайдалы иш башлангъан демеге ярай. Юртгъа газ гелеген магистраль линиясы тартылгъан. Орамлагъа салмакъ учун он бир чакъырым узунлукъда базыкъ быргъылар, тарыкълы болгъан оьзге тюрлю къурулуш материаллар алынгъан, ерли «Оьтемиш» совхозну дирекциясы специалистлерден хас бригадасы булан дыгъар байлагъан.

— Алданокъ тизилген проект-смета документлерде янгылышлар йиберилгенлиги, — деди юртгъа газ тартыв булан машгъул болагъан «Каспий» деген кооперативни председатели Камил Мегьтиев, — ишлерибизни барышын бираз бюрлендире. Буса да, биз бош турмайбыз — сварка этип, быргъыланы бир-бирине ялгъайбыз, шолай да башгъа ишлени кютмеге унутмайбыз.

Башлангъан асил иш яшавгъа чыгъарылса, абадил-абатдан берли агъачны масъаласы эсинден таймагъан оьтемишлилеге яхшы савгъат болажакъ.

Гьаракаты яман тюгюл

Районда жамият ашамлыгъыны хозрасчёт бирлешивюню коллективи он экинчи бешйыллыкъны ахырынчы йылыны оьтген биринчи кварталын белгили натижалар булан тамамлагъан. Мал айландырывну гёз алгъа тутулгъан планы (шону ичине оьз гючю булан чыгъарылагъан продукция да гире) 116 процентге толгъан яда 317 минг манатны орнуна 430 минг манатны къадарында къуллукълар кютюлген, продукция болдурулгъан.

Къолда этилген натижалагъа Первомайское юртдагъы «Яхшы ёл» деген кафени, ижарагъа гёчген «Къол ичи» деген ресторанны, Гьюсемегентдеги, Башлыгентдеги, Первомайскоедеги 2 номерли школаларда ачылгъан буфетлени къуллукъчуларыны къошуму гьакъда айрыча эсгермеге тийишли. Ондан къайры да, шеф поварланы арасында Мария Солопова, Хамис Агьматова, школаларда ишлейген буфетлени заведующийлери Улгьанбеги Исмайылова, Сюйкюм Исаева, Марзият Багьамаева ва оьзгелери татывлу биширилген ашланы усталары гьисапда танывлулар.

Язлыкълар чачыла

Бу йыл чакъгъа иссилик эрте тюшгенлигини хайырындан районну хозяйстволарыны авлакъларында язбашгъы ишлер къызгъын къюйде юрюле демеге ярай.

Тийишли заманында тойдуруп сугъармагъа сувлар къыт болгъанлыгъы, шолай да гёзленмеген къургъакълыкълар саялы совхозланы гюзлюк оьсюмлюклер чачылгъан тарлавларыны 600 гектарын гьисапдан тайдырмагъа тюшген. Шо ерлени пайдасы бош къоймасны мекенли чаралары гёрюлюп, гьалиге ерли 80 гектарына ныхa, 19 гектарына согъан, къалгъанына да арпа, ёнгурчкъа ва оьзге тюрлю оьсюмлюклер чачылгъан. Сонг да, районда 1200 гектар ерге гьабижай чачмакъ муратда ургъалагъа тырнавуч тартылып, культивация этилип, ерли къийнечлер булан азыкъландырылып, онгарылып тура. Сынав гьисапда биринчилей «Оьтемиш», «Жаьангент» совхозларда 2,5 гектаргъа картоп гёмюлген, «Къаягент» совхозда 50 гектаргъа гюлйлан оьсдюрюлежек.

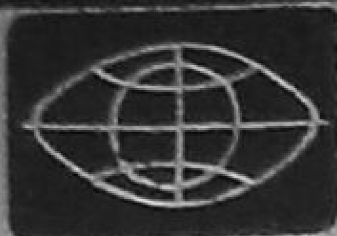

Тыш уьлкелерде

ФРГ-ни, ГДР-ни ич ишлер министрлерини сёйлешивлери болгъан

БОНН, 19 апрель. (ТАСС). ФРГ-ни ва ГДР-ни ич ишлер министрлери В. Шойбле ва П-М. Дистель мунда оьтгерилген сёзлени бёлугъуvунда ич аманлыгъыны тармагъында эки де герман пачалыгъыны закон органларыны тыгъыс кюйдеги бирликде чалышывун токъташдырмакъны гьакъында сёйлешген. Сёйлешивлерден сонг болгъан пресс-конференцияда олар журналистлеге шо гьакъда билдирген. Эсгерилгени йимик, терроризмге ва наркотиклени яйывгъа къаршы иш гёрювлерин ёрукълашдырывгъа айрыча тергев берилежек. ФРГ-ни ва ГДР-ни арасындагъы дазу контроллугъу «нечакъы бола буса да, тез тайдырылмагъа гереклигин эки де якъ якълагъан», деп эсгерилген пресс-конференцияда.

ЯРЛЫЛАНЫ ГЬАКЪЫНДАГЪЫ СТАТИСТИКА ТЮЗ ГЁРСЕТИЛМЕГЕНЛИГИНЕ ГЬУКУМАТ МЮКЮР

ЛОНДОН, 19 апрель. (ТАСС). Хас статистикагъа инанмагъа ярайммы? Социальный якъдан таъмин этив министри Энтони Ньютон халкъны аз мадарлы къатлавлары гьакъында генг кюйде билдирилеген гьукумат маълуматларын къабул гёргенден сонг британиялыланы хыйлыларында шо якъдан алгъан заманда шеклик тувулунгъан.

Ишни маънасы булай затда. 1988-нчи йыл консерваторланы гьукуматы «экономика якъдагъы уллу тамашалыкъны» гьакъында шагьатлыкъ этеген гьисапланы языл чыгъаргъан. Шонда 1981 — 1985-нчи йылларда британияны ярлыланы яшав гьалы бек гючлю кюйде оьсюп гетгени гьакъында айтыла. Шо маълуматлагъа гёре, халкъны он пай этгенде бир пайын тутагъан лап да ярлы тайпаланы гелимлери беш йылны ичинде 8,3 процентге артгъан. Шо бир вакътини ичинде савлай уьлкеде халкъны бары да группаларын къуршайгъан гёрсетив 6,4 процент болгъан.

Муна бугюнлерде, парламентде депутат соравларыны бирисине жавап бере туруп, Э. Ньютон гьисаплар «янгылыш къайдала» этилгенине мюкюр болгъан. Гьакъыкъатда шо вакътини ичинде ярлылар янгыз 2,6 процентге «бай болгъан». Шо да орта даражадан хыйлы да тёбен.

ГЬАР ЕРДЕН

Манагуа

Никарагуаны президенти Даниэль Ортега «Уьлкеде ахырына ерли парахатлыкъгъа етишежекми яда дав давам этилежекми» деп къарамайлы, 25-нчи апрелде республиканы сайлангъан президенти Виолета Борриос де Чаморрогъа гьакимликни бережегин билдирген. Виолета Борриос де Чаморро булан ёлугъувдан сонг журналистлени алдына чыгъып сёйлей туруп, ол шо бир вакътини ичинде гьакимликни берив парахатлыкъны шартларында оьтерилсин учун 25-нчи апрелге ерли контрасны тайдырмагъа тарыкълыгъын билдирген.

Даниэль Ортега патриот ёлну тутмагъа, савутсузланмагъа ва шоллукъда милли ярашывлукъну болдурувгъа болушлукъ этмеге «Никарагуаны къаршылыкъ билдирививн» чакъыргъан. Эгер де контрас гьакимликни береген вакътиде дав ишлер гёрмеге къастлы буса, «армия ва ич ишлер министерлигини гючлери парахатлыкъда яшап турагъан халкъны, гьакимликни беривде ортакъчылыкъ этмек учун Никарагуагъа гелген тыш уьлкели къонакъланы аманлыгъын таъмин этмеге гьазир» деп эсгерген ол.

София

Болгарияны гьукуматы НРБ-де СССР-ни элчиханасыны алдында 17-нчи апрелде болгъан демонстрацияны къатты кюйде айыплай. Гьукуматны бугюн мунда малим этилген билдиривюнде шо гьакъда айтыла.

Болгарияны ва Совет Союзну бирликдеги аралыкъларына, бирликде чалышывуна ва дослугъуна къаршы бакъдырылгъан шолай гьаракатлар Болгарияны янгыз яшавлукъ милли пайдаларына ва аманлыгъына къаршы болуп къалмай, болгар халкъны тезги гьислерин де яралай, деп айтыла гьукуматны билдиривюнде.

Прага

Шаир шаирни гьакъында

КЪОЛУ ЭМЛИ, СЁЗЮ ДЕМЛИ

Яшыл отлар уянгъан, тереклер чечек ачгъан Дюньяны чинк де гёзел вакътиси. Ташны гётерсенг, булакъ чыгъып гетер эди деп, эсинге геле.

Гюллер де, гёнгюллер де бир йимик ачылагъан булай заманда дюньядан гетме чи нечик де, тигим чакъы аврума да сюймейсен. Аврума къоркъасан; больницада кимни алдына, къайсы докторну алдына баражагъынг гьакъда ойлашасан. Басып-батып тойгъунча сырынг чечер йимик адамларынг аз болуп барагъан девюрде талчыгъар гюнлени биревге де къысмат бермесин!

Тек нетерсен, яшав ёлну оьрю-энниши кёп. Адам шо ёлда эки арышны арасында: бири — шатлыкъ, бири — къайгъы. Шатлы гюнюнгде де, къайгъылы гюнюнгде де юрегинг бир йимик излейген адам боламы деп сораса, мен инг башлап Исрапил Исаевни гёрсетер эдим. Ярачы-эмчи гьисапда алгъанда, Исрапил Гиппократны антын-нюдюрюн терен этген, бай этген адам. Ону къолу эмли, сёзю демли. Ону къолунда алимлер, китаплар гёрсетмейген дарманлар бар: адамлыкъ, гюйюп де, сюйюп де билеген юрек, кюрлюк, жагьлыкъ, чомартлыкъ. Яш булан яш, уллу булан уллу. Къолунда аврувланы сыры, юрегинден тёгюлюп гелеген йыры бар.

Арап алимлер айтагъангъа гёре, жыкъы согъуп, тюени йылатма бола. Йыланчылар бир тюрлю макъамлар булан йыланны уясындан чыгъара дейлер. Бизде, къумукъларда, авур яра тийип, эсин тас этген адамны агъач къомуз яда аргъан согъуп, айыкъдырагъан адат бар. Сюек чартламадан къыйналагъан, ярачыланы дарманы-эми кар адамны аврувун енгил этмек учун сынавлу адамлар айтылгъан къомузчуну чакъыра гелген.

Доктор, композитор, шаир. Исрапил Исаев адамны уьч де якъдан ача. Уьч хырлы мажар окъ гёзлеген ерине етишмей къалмагъан. Уьстюнде нечакъы авур къазан асылып, тюбюнде нечакъы гючлю от ягъылса да, очакъ авмай: очакъны уьч буту бар...

Оьзю гишини къуванчындан сюйюнюп, дертине къыйналып юрюсе де, гюнчюлюкге къуллукъ этипми, недир, Исрапилге сувукъ-салкъын къарайгъанлар да болду. О да гьар кимни оьзюню иши. Булакъ терен буса, ону булгъатма бирев де болмас.

«Ленин ёлу» газетни охувчуларына Исрапилни янгы шиъруларын гьакъ юрекден таклиф этемен. Олардан янгыз мен сюйюнюп къалмайым, оьзгелер де сюйюнсюн...

БАДРУТДИН,
СССР-ни Язывчуларыны союзуну члени.

Исрапил ИСАЕВ — Янгы шиърулары

Тюзлемеге сюемен

Мен шу бир Дюньямны
Беземеге сюемен.
Мен безеген Дюньяда
Гезмеге сюемен.

Топуракъны, адамны
Сырын билме сюемен.
Гьар жанны, гьар адамны
Йырын билме сюемен.

Сёзсюзлюклерибизни
Сёйлемеге сюемен.
Кюйсюзлюклерибизни
Кюйлемеге сюемен.

Эсибизни эсгитмей,
Эслемеге сюемен.
Терсибизни, терсейтмей
Тюзлемеге сюемен.

Эри—къатынына

Минг тюрлю емиш бавум,
Емишлигдир ашавум,
Татывунгну талмасам,
Недир мени яшавум?!

Ажайгъан асгъар тавум,
Мени сюйюнчюм, савум!
Сени савлугъунг учун
Болса болажакъ давум.

Къаныма сингенимсен,
Жаным да сюйгенимсен,
Сюеклерим сызлатып,
Юрекден гюйгенимсен!

Мен янынгда янайым

Сен — чагъылташ, мен — сатил,
Чагъып учгъун чачайыкъ,
Учгъунлу юреклеге
Учмагъа ёл ачайыкъ.

Учгъунлар булан учуп,
Ярыкълыкъгъа етейик.
Ярыкълы юреклени
Яшнатып ял этейик.

Ялы ерни сув алса,
Сувда уя тизейик,
Тувма сюйп тор салса,
Сув уьфюрюп уьзейик.

Дюнья юсю дагъылса,
Айгъа багъып гетейик,
Кёкте булут ябулса,

Насип юлдузум янсын
Ерагъандай абайым.

Тёнгекни уьстюнден эришив

Гюнлени бир гюнюнде,
Гюнлени шир гюнюнде
Масхара, ялгъан тюгюл,
Тюшю тюгюл, тюлюнде...

Айтылгъан агъач уста
Устахана уьюнде
Ишлейгенде иштагьлы
Гьар замангъы кююнде,

Гёнгюн алмагъа сюйюп,
Геле ягъына къатын.
Экиси де этмесми
Бир де этмеген затын!

— Къара гьали бир къатын:
Балтам, инан, баш юлюй,
Бишлакъны бичакъ йимик
Еп-енгил гесип юрюй!

Ёлукъсакъ чабышывда,
Чюйлер йимик чёрлеге,
Недир чара гёрмеге,
Бизин йимик черлеге!

Отуз йылдан да оьтдю,
Къатын, сени алгъаным,
Муна шу тёнгекни де
Тап шу ерде салгъаным.

Къара чы бу тёнгекге,
Ашалгъанмы тёбеси?!
Балтам тийсе батмасдай
Ёкъ эди чи гюбеси:

Гёзюнгню къаратсанг да,
Билинмеген зат бармы?
Къолунгну юрютсенг де
Илинмеген зат бармы?

Тюгюлмю бу мендеги
Жагьлыкъдан, жыйнакълыкъдан,
Къолгъа балта тутгъанда
Эсимни жыймакълыкъдан?

— Гьа-гьа-гьа! Дюрмю шолай?
Этдинг сен де бир лакъыр?
Тёнгегинг сав тургъаны
Сенденми дагъы, пакъыр?

— Бий-й, гьейлер! Болгъан эки
Тёнгегим уьй алатынг!
Шону билмеген магъа
Аллагьны минг налаты!

Бир туруп,
Бир олтуруп,

Гьар затны гьайын этип
Уьйренген ойчу улан.

Сирнью де ятгъанда
Сага бойну толтуруп,
Оьзю ял ала болгъан
Ёл ягъада олтуруп.

Къараса, атлы геле
Дёргели якъдан таба,
Аты да оьктем юрюй,
Бир — ёргъалай, бир — чаба.

Йырлай гьавадан алып,
Сарынлар къура туруп,
Тирсегин кёкге тиреп,
Мыйыгъын бура туруп.

Кёклени сызып ойнай,
Къолунда къайыш ёрме...
Оьтюп гете, къойчуну
Я гёрюп, яда гёрмей.

Къойчу тамаша болуп,
Къабунуп, къазапланып,
Къайырмаслыкъ ойлардан
Айрылып, азатланып;

Атылып туруп, чабып
Атлыны алдын алып,
Кюрекдей хынжалына
Къуруxдай къолун салып;

— Гьей адашгъан адамсыз!
Эркек къыйыкъ мыйыкълы!
Мыйыгъынгны бурсанг да,
Къылыгъынг ёкъ лайыкълы!

Белбавунг бар белингде,
Бёркюнг де бар башынгда...
Неге саламсыз оьтдюнг
Олтургъангъа къаршынгда?

Темир тиревдей токътап,
Темтиремей тирелип,
Атлы абдырап, англап,
Ирилы иелип:

— Ассаламу алейкум,
Аллагьысен, гечип къой!
Юрегингни ачып къой,
Гюнюнгню чечип къой!

Шат гёнгюм гётерилип,
Кёкден уча барадым!
Гёзлерим гюнешлердей
Шавла чача барадым!

Оькюре барагъангъа
Сени гёрмей оьтгенмен,
Айып этмей къой, улан,
Бек гьабас иш этгенмен!

«Жаны аврунгъан» ёлбашчыны канты

Янгурлардан къаралып,
Жыйылмай, салам ятгъан,
Тот басып, тешикленип,
Сеялка, сабан ятгъан.

Къарнгы къардашымны
Этген эдим бригадир.
Нетсин ол да, жагьил яш,
Ок-дерти къырдадыр.

Урлукъ будай кемий деп
Тергевчюлер къарсалай.
Ону оьрден жымчыкълар,
Тюпден чычкъанлар талай.

Къатынымны къардашы
Складчы болгъанлы,
Кёп айта деп ойлайман
Ревизорлар ялгъаны.

Тек... къатын бир гюн ишлеп,
Бир жума «уьшюп» ята,
Бир багъыйлы иш сюйюп
Инишим «шишип» ята.

Агъам булан зукъарим
Гетген сувларда ятма.
Курорт бек ярашгъан деп,
Сюймейлер ондан къайтма.

Бар затгъа жаным авруй,
Къайсын-бирин айтайым.
Докторгъа да къаратып,
Мен де сама ятайым.

Ятар эдим, докторлар
Аврувум гёре буса,
Шо аврувум саялы
Больничный бере буса.

Больничный листлер булан
Докторлар да гьали сакъ!
Аврувубузгъа дарман
Болар нечик айланса акъ?

Бир якъдан — къуванаман
Къавумумну кёбюнден.
Бир якъдан — къыйналаман,
Гелип болмай эбинден.

Нетсем яхшыкен дагъы
Къаркъумум арта буса,

Борисе де Чаморро булан ёлугъувдан сонг журналистлени алдына чыгъып сёйлей туруп, ол шо бир вакътини ичинде гьакимликни берив парахатлыкъны шартларында битдиривюсин учун 25-нчи апрелге ерли контрасны тайдырмагъа тарыкълыгъын билдирген.

Даниэль Ортега патриот ёлну тутмагъа, савутсузланмагъа ва шоллукъда милли ярашывлукъну болдурувгъа болушлукъ этмеге «Никарагуаны къаршылыкъ билдиривюн» чакъыргъан. Эгер де контрас гьакимликни берген вакътиде дав ишлер гёрмеге къастлы буса, «армия ва ич ишлер министерлигини гючлери парахатлыкъда яшап тургъан халкъны, гьакимликни беривде ортакъчылыкъ этмек учун Никарагуагъа гелген тыш уьлкели къонакъланы аманлыгъын таъмин этмеге гьазир» деп эсгерген ол.

София

Болгарияны гьукуматы НРБ-де СССР-ни элчиханасыны алдында 17-нчи апрелде болгъан демонстрацияны къатты гюйде айыплай. Гьукуматны бугюн мунда малим этилген билдиривюнде шо гьакъда айтыла.

Болгарияны ва Совет Союзну бирликдеги аралыкъларына, бирликде чалышывуна ва дослугъуна къаршы бакъдырылгъан шолай гьаракатлар Болгарияны янгыз яшавлукъ милли пайдаларына ва аманлыгъына къаршы болуп къалмай, болгар халкъны тезги гьислерин де яралай, деп айтыла гьукуматны билдиривюнде.

Прага

Федеральный жыйынны сессиясында пачалыкъ, кооператив ва сиягьа ес ишкин бир йимик гарантияларын таъмин этеген закон къабул этилген. Ол базар экономиканы закон якъдан таъмин этмеге имканлыкъ бережек.

Белград

СФРЮ-ну Президиумуну мунда оьтгерилген жыйынында Сербияны составына гиреген Косово автоном крайда чрезвычайный гьалны тайдырмагъа къарар къабул этген. Чрезвычайный гьалны тайдырмакъны гьакъындагъы къарар крайда, савлай уьлкеде гьалланы дагъы да яхшылашдырывгъа болушлукъ этежек.

Улан-Батор

МНР-ни Уллу халкъ хуралыны президиумуну указы булан бугюн Монголия Халкъ Республикасында жамият аманлыгъыны министерлиги тайдырылгъан.

(ТАСС, 19 апрель).

Сени савлугъуж учун
Болса болажакъ давум.

Къаныма сингтенимсен,
Жаным да сюйгенимсен,
Сюеклерим сызлатып,
Юрекден гюйгенимсен!

Мен янынгда янайым

Сен — чагъылташ, мен — сатил,
Чагъып учгъун чачайыкъ,
Учгъунлу юреклеге
Учмагъа ёл ачайыкъ.

Учгъунлар булан учуп,
Ярыкълыкъгъа етейик.
Ярыкълы юреклени
Яшнатып ял этейик.

Ялны ерин сув алса,
Сугъа уя тизейик,
Тутма сюю тор салса,
Сен уьфюрюп уьзейик.

Дюнья юзю дагъылса,
Айгъа багъып гетейик,
Кёкге булут ябулса,
Яшмын болуп оьтейик.

Юреклер — гьава къушлар,
Бийиклерде гезейген,
Ювукъдагъы насибни
Ареклерден излейген.

Мен янынгда янайым,
Къушлагъа нюр яяйым.

Тап шу ерде салгъаным.

Къара чы бу тёнгекге,
Ашалгъанмы тёбеси?!
Балтам тийсе батмасдай
Ёкъ эди чи гюбеси:

Гёзюнгню къаратсанг да,
Билинеген зат бармы?
Къолунгну юрютсенг де
Илинеген зат бармы?

Тюгюлмю бу мендеги
Жагьлыкъдан, жыйнакълыкъдан,
Къолгъа балта тутгъанда
Эсимни жыймакълыкъдан?

— Гьа-гьа-гьа! Дюрмю шолай?
Этдинг сен де бир лакъыр?
Тёнгегинг сав тургъаны
Сенденми дагъы, пакъыр?

— Бий-й, гьейлер! Болгъан эки
Тёнгегим уьй алатынг!
Шону билмеген магъа
Аллагьны минг налаты!

Бир туруп,
Бир олтуруп,
Ассиленивге тарып,
Устам уллуден уруп,
Къоя тёнгекни ярып!..

Хоншулагъа хошлуман

Бир гюн къакъашуралы
Айтылгъан къойчу улан.

[illegible] адамсыз!
Эркек къыйыкъ мыйыкълы!
Мыйыгъынгны бурсанг да,
Къылыгъынг ёкъ лайыкълы!

Белбавунг бар белингде,
Бёркюнг де бар башынгда...
Неге саламсыз оьтдюнг
Олтургъангъа къаршынгда?

Темир тиревдей токътап,
Темтиремей тирелип,
Атлы абдырап, англап,
Ирилы нелип:

— Ассаламу алейкум,
Аллагьисен, гечип къой!
Юрегингни ачып къой,
Тююнюнгню чечип къой!

Шат гёнгюм гётерилип,
Кёкден уча барадым!
Гёзлерим гюнешлердей
Шавла чача барадым!

Оькюре барагъангъа
Сени гёрмей оьтгенмен,
Айып этмей къой, ул[illegible],
Бек гьабас иш этгенмен!

...Янгы уьйлеге гёчме
Кёп къыйынлар тёкгенмен,
Къыйынларым къыйнатмай
Оьтгенние оьктемпен!

Оьктеммен эпсиз тизив
Хоншуларым барына,
Хоншуну хошлугъуна
Хошлуларым барына!

[illegible] «шишип» ята,

Агъам булан зукъарим
Гетген сувларда ятма.
Курорт бек ярашгъан деп,
Сюймейлер ондан къайтма.

Бар затгъа жаным авруй,
Къайсын-бирин айтайым,
Докторгъа да къаратып,
Мен де сама ятайым.

Ятар эдим, докторлар
Аврувум гёре буса,
Шо аврувум саялы
Больничный бере буса.

Больничный листлер булан
Докторлар да гьали сакъ!
Аврувубузгъа дарман
Болар нечик айланса къ?

Бир якъдан — къуванаман
Къавумумну кёбюнден,
Бир якъдан — къыйналаман,
Гелип болмай эбинден.

Нетсем яхшыкен дагъы
Къагумум арта буса,
Къарувумну битдирип,
Ишлерим ята буса?

Бирлери — олай тарта,
Бирлери — булай тарта,
Гьалч чи башым къайда,
Не болар экен артда?..

СПОРТ ЯНГЫЛЫКЪЛАР

Швейцарияны Веве деген шагьарында тутушуп ябушувдан яшоьрюмлени арасында халкъара турнир оьтгерилди. Бизин совет кочаплар шо турнирде 6 алтын медаль къазанды. 62 килограмлыкъ авурлукъда хасавюртлу О. Мухтаров биринчи ерни алды.

* * *

Россия Федерациясыны кубогун алмакъ учун боксдан оьтгерилетен ярышларда, бизин республиканы командасы да ортакъчылыкъ эте. Бизин дагъыстанлы спортсменлерибиз 6:4 санав булан Тамбов областны командасын утгъан. Боксёрларыбыз кубокну алмакъ учун ябушувун узата.

* * *

Курск шагьарда РСФСР-ни Халкъгъа билим бериввю министерлигини спартакиадасы оьтгериле. Шо спартакиадада бизин республиканы школьниклери де ортакъчылыкъ эте. Дзю-додан бизин спортсменлер тогъуз жетонгъа ес болгъан. Биринчи ерлени К. Темирханов, М. Лабазанова ва Расулов алгъан.

В. СОЛОВЬЕВ.

Редактор
С. Н. ВАЛИЮЛЛАЕВ.

ТВ

СОНГУГЮН, 21 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

6.30 120 минут. 8.35 Бизин бав. 9.05 Рагьмулукъну жумалыгъы, «Яшавгъа къайгъырганлар» деген документли фильм. Волоколамск адамны загьматгъа гьазырлагъан центральный школаны иши гьакъында. 9.35 «Къазахстанны музыкалы фольклору». 10.00 Бразилиялы архитектор ва жамият чалышывачу Оскар Нимейраны гьакъында. 10.45 Гиччипек концерт. 11.00 Россияны онгъачылыгъы. 2-нчи берилиш. «Советлени гьакимлиги ва республиканы гьакимлиги». 12.00 С. Игелинский фортепиано согъа. 12.20 «Гьайванланы дюньясында». 13.20 Коммерция билдирив. 13.50 Режиссёр Л. Луковну фильмлери. «Александр Пархоменко». Киев ва Ташкент киностудиялары. 1942 йыл. 15.15 Тюрлю уьйлерде къарав. 15.45 РСФСР-ни ат къазангъан артисткасы Н. Герасимованы ортакъчылыгъы булангъы музыкалы берилиш. 16.35 «Политика лакъырлашывлары». 17.25 Халкъара яратывчулугъуну «Энемжая» деген VIII Бютюнсоюз фестивалыны телевизонный программасы. Б. Феоктистов согъа. (СССР). 18.00 Халкъара панорама. 18.45 «Ачыв лу Бамбр», «Данилинге ёл» деген мультфильмлер. 19.05 Рагьмулукъну жумалыгъы. 19.15 Кантрини ва фольк-музыканы фестивалы. «Фермер—90». 21.00 Заман. Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу. 21.30 Телескоп. 21.50 «Насипли гесик». Уьягьлю масъалаланы гьакъында. 22.50 Телепортрет. КПК-ны ЦК-сыны даим лик комитетини члени, КНР-ни Пачалыкъ советини премьери Ли Пэн. 23.30 Белгили музыканы янгылыкълары. «А» программа. 01.00 Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу.

II ПРОГРАММА

8.00 Эртенги гимнастика. 8.20 «Экранда — 01 къуллукъ». От тюшювден сакъланывну гьакъындагъы фильмлер. 8.50 «Сюювню гьакъында сюював нени биле...» Концерт. 9.25 «Уьягьлю яшавдан эки гесек». Чебер фильм. 11.00 Прогресс. Информация. Реклама. 11.30 Рус йырларыны «Веснянка» деген хоруну чыгъышы. 11.40 Бары да халкъ учунгъу педагогика. 12.40 Рагьмулукъну жумалыгъы. СССР — США деген телемост. Сакъатланы масъалалары. Берилишни Л. Золотаревский юрюте. 13.25 «Коллаж». (Реклама. Информация. Билдирив). 13.30 «Айтывланы ва ёмакъланы дюньясына». Уллулар ва яшлар учунгъу киноконцерт. 1-нчи бёлюгю. 14.30 «Совет Россия» деген гёрсетив канал. 17.00 «Дюнья — бизин ортакъ уьюбюз» деген сурат конкурс. 17.05 Документли фильмлер. 17.45 Рагьмулукъну жумалыгъы. «Сизге... артыкъ бола буса». 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу. 19.00 Футбол. СССР-ни чемпионаты. «Спартак» — «Металлист». «Олимпийский» спорт комплексден берилиш. Перерывинде (19.50) — «Гечегиз яхшы болсун, гиччипавлар!» 20.50 «Коллаж». (Реклама. Информация. Билдирив). 20.55 Я. Сибелиус. Оркестр булан жыкъы учунгъу концерт. Д. Какидзе дирижёрлукъ эте. 21.30 Уьлкени театрлары гёрсете. А. Дударев — «Ахшам». Я. Коласны атындагъы Белорус академия театрны фильм-спектакли.

ГЕЧЕГИ СЕАНС

23.30 «Миллиардер кимдир?» Чебер фильм. (Румыния). Биринчилей гёрсетиле. 00.35 «Петра». Телевизонный чебер фильм. «Полицияны телефону 110» деген циклдан. (ГДР-ни телевидениеси).

КЪАТТЫГЮН, 22 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА
В. И. ЛЕНИН ТУВГЪАНЛЫ 120 ЙЫЛ ТАМАМЛАНА.

8.00 Бары да халкъ учунгъу спорт. 8.15 Ритмикалы гимнастика. 8.45 «Спортлотону» тиражы. 9.00 «Эртен тез». Яшлар учунгъу шатлыкъ программа. 10.00 Ватанына къуллукъ этивде. 11.00 Эртенги шатлыкъ программа. 11.30 «Сапарчыланы клубу». 12.30 «Музыкалы киоск». 13.00 Топуракъны якълавну Бютюндюнья гюнюне. Экология программа. 14.30 «Музыканы гёзел мюгьлетлери». Концерт. 14.55 «Савлукъ». 15.40 «Юртлуланы ишлери». Панорама. 16.55 Ёмакъланы ва айтывланы дюньясында. «Таш чечек». Чебер фильм. (Мосфильм). 18.25 Хоккей. Дюньяны чемпионаты. СССР-ни ва Швецияны жыйым командалары. Швейцариядан берилиш. 21.00 Заман. В. И. Ленин тувгъанлы 120 йыл битегенликге. «В. И. Ленинни келпети» деген кёп серияны чебер фильм. Уьчюнчю фильм — «Совнаркомну гьавасы». «Экран». 23.05 Л. Бетховен. 14 номерли сонатасы. 23.20 Футболну гёзден гечирив.

II ПРОГРАММА

8.00 Зарядкагъа тизилигиз. 8.20 СССР-ни Пачалыкъ телерадиосуну концерти. В. Федосеев дирижёрлукъ эте. 8.45 «Кяхта». Бырынгъы Сибирь шагьары Иркутскини тарих эсделиклери ва архитектурасы гьакъында телевизонный документли фильм. 9.10 СССР-ни Пачалыкъ телерадиосуну рус академия хоруну баянистлери согъа. 9.30 «Насипли Женька». Чебер фильм. «Мосфильм». 10.50 Союз республиканы кинопублицистикасы. Телевизонный документли фильмлер. «Дюньяны ортасы». (Фрунзе), «Лакрица» (Ашхабат). 11.30 «Сапарчыланы клубу». 12.30 «Коллаж». (Реклама. Информация. Билдирив). 12.35 «Биз яшайгъан дюнья». Режиссёр Е. Учителни фильмлери. «Ленинградны къочакълыгъы». 13.40 «Ёмакъланы ва айтывланы дюньясына сапар». Уллулар ва яшлар учунгъу киноконцерт. 2-нчи бёлюгю. 14.30 «Совет Россия». Гёрсетив канал. 17.00 Планета. Халкъара программа. 18.00 «Коллаж». (Реклама. Информация. Билдирив). 18.05 «Загьматдан эркин болгъан вакътиде» деген телевизоный документли фильм. 18.35 «Гьалекли къаттыгюн». Чебер фильм. «Мосфильм». 20.00 «Гечегиз яхшы болсун, гиччипавлар!» «Бизде къонакълыкъда...» 20.15 Аэробикадан Бютюнсоюз турнир. Ленинграддан берилиш. 21.00 Заман. Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу. 21.30 «Трускавчанка» деген йырлар ва бийивлер ансамблини концерти. 22.00 Хоккей. Дюньяны чемпионаты. Канаданы ва Чехословакияны жыйым командалары. Швейцариядан берилиш.

ИГНИГЮН, 23 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

6.30 120 минут. 8.30 Футболну гёзден гечирив. 9.00 «Мен гелдим» деген телевизонный чебер фильм. 10.05 Ашхабатны жыкъычыларыны яшлар филармониясыны чыгъышы. 10.35 Мультфильм. 10.45 Халкъара конкурсланы лауреаты Д. Хворостовский йырлай. 11.30 Гьайванланы дюньясында. 12.30 Заман. Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу. 13.00 «Ахырынчы токътайгъан ер». 15.30 Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу. 15.45 Телевизонный документли фильмлер. 16.40 Музыкалы хазна. Л. Бетховен. 17.30 «Сизин гьакъыгъызда ва сизин учун». Концерт. 18.10 «Дагъыстан» деген программа. 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу. 19.00 ВЛКСМ-ни XXI съездини делегатлары булан ёлугъув. 19.45 Чебер фильм. (Китай). 21.00 Заман. Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу. 21.30 Коллаж. 21.35 Агьамиятлы баянлыкъ. 21.45 Адабият-чебер программа. 23.45 Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу.

II ПРОГРАММА

8.00 Эртенги гимнастика. 8.15 Мусоргский. Илму-англатыв фильм. 8.35. 9.35 Тарих. 9-нчу класс. 9.05 Итальян тил. 10.05 Илму-англатыв фильм. 10.35, 11.35 Адабият. 11-нчи класс. 11.05 Яш булан къатнашывну школасы. 5-нчи берилиш. 12.05 «Къылларда перделерде ва...» 12.40 Телевизонный документли фильмлер. 13.30 Такрарланагъан телефильм. «Тамаша уьйленив». 1-нчи сериясы. (Венгрия). 17.30 Яшлар учун (француз тилдеги дарс булан бирге). 18.30 Заман. Янгылыкъланы телевизонный къуллугъу. 19.00 Баскетбол. Эргишилер. Бары да юлдузланы оюну. ЦСКА-ны спорт залындан берилиш. Перерывинде (19.40) — «Гечегиз яхшы болсун, гиччипавлар!» 20.45 Телевизонный музыкалы абонемент. 22.00 СССР-ни Оьр Советини сессиясында.

РАДИО

СОНГУГЮН, 21 АПРЕЛЬ

7.15 «Тангчолпан». 17.00 Республикада субботникни барышы гьакъында репортаж. 17.20 — 18.00 «Ленин ва Дагъыстан». В. И. Ленин тувгъанлы 120 йыл битегенликге багъышлангъан радиогюн.

КЪАТТЫГЮН, 22 АПРЕЛЬ

11.20 «Дагъыстанны пионери» деген радиогазет. 17.00 — 18.00 «Ватанымны тангы». Концерт.

ИГНИГЮН, 23 АПРЕЛЬ

7.15 Эртенги концерт. 17.00 Янгы хабарлар. 17.20 Уллулагъа яшланы гьакъында. Лакъырлашыв. 17.35 — 18.00 «Яшлыкъны йырлары» деген концерт.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:
367007, Магьачкъала, Комсомол проспекти, 61.

ТЕЛЕФОН НОМЕРЛЕРИ: редакторну заместителини — 7-24-96, жаваплы секретаргъа ва партия бёлюгюне — 7-28-76, юрт хозяйство бёлюгюне — 7-23-72, кагъызлар ва информация бёлюгюне — 7-28-85, культура ва промышленность бёлюклерине — 7-22-01, издательствогъа — 7-51-92, бухгалтериягъа — 7-30-94.

Газета отпечатана офсетным способом в типографии издательства Дагестанского обкома КПСС. (К. Комсомольский проспект, 61).